

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ 'ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ'

Πλωμαρίτικοι

ΠΑΡΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας
4273

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΖΗΝΩΝΟΣ 29-31 Τ.Κ. 10437 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210-5233735 • FAX: 210-5233735

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ
ΑΤΤΙΚΗΣ

www.plomarion.com

ΕΤΟΣ 33ο - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 234

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΠΛΩΜΑΡΙΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Τρίμηνη περιοδική έκδοση

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ «BENIAMIN Ο ΛΕΣΒΙΟΣ»

Ζήνωνος 29-31 Αθήνα • Τ.Κ. 10437 • Τηλ.-fax: 210 5233735

Εκδότρια-Διευθύντρια: Κανελλοπούλου - Βαμβαδέλλη Μαρία

Εύβοιας 25 Μεταμόρφωση Τηλ: 210 2810919 • web-site: www.plomarion.com

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κανελλοπούλου Μαρία

Παναγιωτίδης Γιώργος

Ανδρόνικος Νίκος

Λυγερού - Τσίγκα Κατερίνα

Καζάζη - Καπερώνη Αμφιτρίτη

Μαλλιαρός Δημήτρης

Μπελάς Μιχάλης

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

π. Ευστράτιος Μανωλέλης

Αντώνης Ανδριώτης

Αμφιτρίτη Καζάζη - Καπερώνη

Γιάννης Κουτσαφέλης

Ε. Καλδής

Κλεάνθη

Υπεύθυνος Διεκπεραίωσης

Μπελάς Μιχάλης

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Κανελλοπούλου Μαρία

Ανδρόνικος Νίκος

Μπελάς Μιχάλης

Κολυβά Άρτεμις

Μαλλιαρός Δημήτριος

Ψαρράς Ευστράτιος

Μπούκη Μυρσίνη

Λυγερού - Τσίγκα Κατερίνα

Μουτζούρης Νικόλαος

• Τα κείμενα απηχούν τις θέσεις των συντακτών και όχι του Συλλόγου.

• Ανυπόγραφα κείμενα

δεν δημοσιεύονται.

• Κείμενα και φωτογραφίες που στέλνονται προς δημοσίευση δεν επιστρέφονται.

• Το εξώφυλλο φιλοτεχνήθηκε από το συγχωριανό μας γραφίστα Γιώργο Νικ. Μουτζούρη.

Περιεχόμενα

- Πολεμικά Χριστούγεννα
στο Πλωμάρισελ. 3-5
- Υποδοχή νέων φοιτητών5
- Επιστροφή στην Άμαξο5-8
- Κ'ΤΣΑ ΤΣΙ 'ΛΙΕΣ8-9
- Λαϊκά Τετράστιχα9
- Χρόνια Περσμένα10-11
- Του Πλωμαριού μας11-12
- Παναγιώτης Δημητρίου Καραντάνης13-15
- Πλωμαρίτικο μαντίλι16
- Ήλιος: Φίλος ή έχθρος;16
- Λέσβος 1912-2012:
Εκατό χρόνια ελευθερίας17
- Χριστουγεννιάτικοι ύμνοι
στο Πλωμάρι μας18
- Τα Ελευθέρια18
- 8η Νοεμβρίου19-20
- Εκδηλώσεις Δ' τριμήνου
στο Πλωμάρι μας20-22
- Ο Άγιος Νικόλαος στην εικονογραφία22-24
- Η προφητεία ενός ναζι24
- Εδώ «Καλλικράτης»25-26
- Αυτοί που έφυγαν27
- Προσφορές στη μνήμη27
- Συνδρομές27

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση - εκτύπωση

-επιμέλεια-διεκπεραίωση έκδοσης

Εκδόσεις Γραφικές τέχνες

Καρπούζη

Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.

Θεοδοσίου 23 Ίλιον Τ.Κ. 13121

Τηλ-Fax: 210 2619003 - 210 2619696

e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΤΙΝΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΚΟΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Επιμέλεια: Αμφιτρίτη Καζάζη - Καπερώνη

Από την εφημερίδα «ΠΡΩΙΝΗ» Μυτιλήνης του Τέρπανδρου Αναστασιάδη παραθέτουμε το παρακάτω δημοσίευμα με ημερομηνία: Τρίτη, 31 Δεκεμβρίου 1940.

Πολεμικά Χριστούγεννα στο Πλωμάρι

Σαν απίστευτο, μα γεγονός είναι, ότι πέτυχε, όσο ποτέ άλλοτε η φετεινή μέρα του Δένδρου των Χριστουγέννων, όπως γιορτάστηκε στην ευρύχωρη αίθουσα της Λέσχης.

Έζησαν όλοι στιγμές αξέχαστες και ώρες αδόλου και αυθορμήτου εθνικού παλμού.

Συνειδητές και ψυχολογημένες εκδηλώσεις όλων όσοι παρευρεθήκανε, έδωσαν ευθύς από την αρχή τον τόνο, με τον οποίον έπρεπε να νοιώσουμε την φετεινή πολεμική γιορτή. Μα πώς αλλιώς έπρεπε να γίνη; Να υστερήσει το ηρωικό Πλωμάρι σε εθνικό παλμό; Κάθε άλλο: η επίδειξη του «είναι» του ήταν πραγματικά μεγαλειώδης.

Σωστό είναι να σημειωθεί ότι η θέρμη με την οποία γιορτάστηκε εδώ το φετεινό πολεμικό χριστουγεννιάτικο δένδρο απ' όλους, δόθηκε απ' τις εθνικές οργανώσεις ΕΟΝ και ΕΦΕΟΝ, στις οποίες δικαιωματικά πια ανήκει κάθε έπαινος, συνδρομή και ενθάρρυνση. Εύκολο δεν είναι να εγκωμιάση κανείς τις σεμνές αυτές και αθόρυβες οργανώσεις που καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για να ενισχύσουν το βαρύτατο έργο που έχει να επιτελέσει η Βασιλική Κυβέρνηση του εμψυχωτού Πρωθυπουργού Ιωάννου Μεταξά. Ονόματα δε σαν των δεσποινίδων: Π. Μεταξά, Χ. Καμπάνη, Ι. Χαϊδεμένου, Α. Καραμπάση και των κ. κ. Φ. Βουνάτσου, Γ. Μαραγγέλλη, Στ. Λαχανιάτη, Ι. Παραγιοίου, μελών της ΕΟΝ και ΕΦΕΟΝ μ' επί κεφαλής τον ακούραστο και εν-

θουσιώδη σε παρόμοιες εθνικές κινήσεις δήμαρχο του Πλωμαρίου κ. Δημ. Κ. Συμυναίο, στον οποίο προσφεύγουν όλοι τους σε κάθε των βήμα, αξίζει να σημειωθούν εδώ για να μαθαίνη καθένας μακριά απ' εδώ Πλωμαρίτης και για να δίνη αυτό: θάρρος σ' εκείνους που ίσως θέλουν και φιλοδοξούν αλλά διστάζουν ν' αναλάβουν ευθύνες και δύναμη, στους σημερινούς πρωτοπόρους του Πλωμαρίου για τη συνέχιση της ευγενικής αποστολής των, που την τάσσει βέβαια ορθότατα η πολιτεία μετά την ιερή αποστολή των ηρώων μας, της αιματοβρεχτής, ελληνικώτατης Βορείας Ηπείρου, αλλά που είναι εξ ίσου κι αυτή ιερή και ζηλευτή, καθώς όλες οι άλλες υπηρεσίες της Πατρίδας μας στα μετόπισθεν. Ποιος αμφισβητεί ότι η Ελλάδα μας σήμερα έχει την ανάγκη και του τελευταίου σκαπανέα; Και αυτοί οι μικροί σκαπανείς και φαλαγγίτες και των δύο φύλων έδρασαν προχτές για μια ζηλευτή υπόθεση: κουράστηκαν αλλ' απέδωσαν σπουδαίους καρπούς σε προπαρασκευαστικό διάστημα μόνο μιας βδομάδας. Απέδωσαν κείνο που και οι πιο αισιόδοξοι από μάς δεν περίμεναν: καθαρές δηλαδή εισπράξεις από 6.000 δραχμές για την ανακούφιση των φτωχών οικογενειών των ημιθών μας οι οποίοι δοξάζουν την ελληνική και την παγκόσμια ιστορία και γράφουν με την ακατάσχετη ορμή των και τον απαράμιλλο ηρωισμό των νέες ασύγκριτες σελίδες εθνικού μεγαλείου εκεί επάνω. Σήμερα: Πίνδος, Κορυτσά, Πογκραντέτς, Αργυρόκαστρο, Χειμάρα. Αύ-

ριο: Δωδεκάνησα, Τεπελένι, Αυλών, Κλεισούρα, Βεράτι, Ελβασάν... Αλλ' ας θυμηθούμε τη σειρά του προγράμματος:

Στις 4 μ.μ. ακριβώς η μεγάλη κι ευρύχωρη αίθουσα της Λέσχης κατάμεστη από μικρούς και μεγάλους. Η μικτή χορωδία της ΕΟΝ, καλά καταρτισμένη, εκτελεί τον ύμνο της 4ης Αυγούστου και τον ύμνο της Νεολαίας. Ακολουθεί διεξοδική ομιλία του δικηγόρου κ. Φ. Βουνάτσου (μέλους της ΕΦΕΟΝ), για το έργο της ΕΟΝ Πλωμαρίου, ως τώρα, με την ευκαιρία δε αυτή ο ομιλητής επικαλέσθηκε τη συνδρομή κάθε δυναμένου για το έργο αυτό, εξήγησε τον σκοπό της ΕΦΕΟΝ, ανέλυσε το επιτελεσθέν γιγάντιο βήμα προόδου των εθνικών αυτών οργανώσεων κατά τον διεξαγόμενον αυτή τη στιγμή ιερώτερο των εθνικών μας αγώνων, των οργανώσεων που τρέχουν και μοχθούν και δρουν στις μετόπισθεν υπηρεσίες αλλά που ταυτόχρονα ανακουφίζουν και τον αθάνατο ελληνικό στρατό, «τον καλλίτερο στρατό του κόσμου», καθώς επιγραμματικά τον εχαρακτήρισεν ο Αρχηγέτης. Δίκαια χειροκροτήματα καλύψανε τον τελευταίο στίχο του λόγου του κ. Βουνάτσου.

Επιτυχία σημείωσε η εκφραστικώτατη απαγγελία της φαλαγγίτισσας Μ. Βαμποράκη. Στον ζωντανό πίνακα με την αναπάρσταση της θείας γέννησης επέτυχαν οι φαλαγγίτισσες: Ρ. Αναστασίου (Παρθένος), Χρ. Μαμάκου (Ιωσήφ) και Μ. Πετρέλλη, Τ. Χατζηβασιλείου, Β. Κατασού και Υβ. Κωστή (υμνούντες άγγελοι). Εντύπωση βαθιά προξένησε η απαγγελία του «τυφλού του Ευαγγελίου» του Ι. Πολέμη, από τη φαλαγγίτισσα Μυρ. Σμυρναίου, με την οποία τελείωσε το πρώτο μέρος της εξαιρετικής βραδιάς. Κατά το διάλειμμα μοιράστηκαν οι αριθμοί του λαχείου για τα δώρα του Δένδρου.

Το δεύτερο μέρος αρχίζει με τη μικτή χορωδία της ΕΟΝ με επικεφαλής την

ακούραστη δ/δα Άννα Καραμπάση. Επιτυχημένη η απαγγελία «Κάτω το ξίφος Ιταλοί» του Αχ. Παράσχου από τον φαλαγγίτη Γ. Δαδιώτη. Οι στίχοι γραμμένοι στα 1863, πολύ επίκαιροι, καθαυτό προφητικοί, που δίνουν ανάγλυφη την εικόνα της ιταλικής γενναιότητας και ανδρείας(!). Φαιδρότητα σκόρπισε ο χορός των φαλαγγιστών με τραγούδι από τις ίδιες πάνω στο γνωστό μοτίβο «κάτω στο γιαλό, κάτω στο περιγιάλι». Απαγγελίες: «γυναίκες της Ηπείρου» από τη Λ. Κοσμά και «Αθάνατη Ελληνική Πατρίδα» του Κωστή Παλαμά από τον Ι. Γουγούλα. Χορωδία φαλαγγιστών: «Είν' η νιότη μας, παιδιά, ωραία» με τη διεύθυνση της δ/δος Α. Καραμπάση και χορός Ροδίτικος από φαλαγγίτισσες με της ίδιας την επίβλεψη.

Αλλά ξεχωριστή θέση σ' όλο το πρόγραμμα κατέχει η υπέροχη απαγγελία της χαριτωμένης δ/δος Ιωάννας Ζαλούμη με το «χαμό της Έλλης» του Παπαοικονόμου. Με την ασύγκριτη diction της, με την χαρακτηριστική της ορθοέπεια, πέτυχε ξανά να συγκινήσει βαθιά και να ενθουσιάσει όλη την αίθουσα. Δάκρυα πόνου και χειροκροτήματα ενθουσιασμού αυθόρμητα και εξακολουθητικά σκέπασαν το τέλος. «Ύμνος της εφόδου» του Ι. Δερβίση από τον φαλαγγίτη Βασ. Τόμπρα, μικτή χορωδία με το γνωστό «Κορόϊδο Μουσολίνι» και η «Ελληνίδα» του Τίμου Μωραϊτίνη, απαγγελία της φαλαγγίτισσας Ελευθ. Καπώνη. Στο «Χορό του Ζαλόγγου» διακρίθησαν: η φαλαγγίτισσα Ρ. Αναστασίου (λεσβιακή αμφίεση) και ο λεβέντης φαλαγγίτης Γ. Κοκκίνης (εύζωνος). Πολεμικό φαιδρό σκετς, όπου έπαιξε καλά το ρόλο του ο φαλαγγίτης Δ. Φρατζόγλου. Στην κουραστική εκκύβευση του λαχείου παραστάθηκαν πολλοί, αλλά χαρακτηριστικός εκφωνητής ήταν ο Κώστας Μωραϊτής, φαλαγγίτης. Στις χορωδίες ξεχώριζε πάντα η μελωδική φωνή και το μουσικό ταλέντο του Γιάννη

Λημναίου.

(3η σελίδα στα πολεμικά Χριστούγεννα).

Λίγα λόγια του κ. Φ. Βουνάτσου έκλεισαν το πρόγραμμα: Θερμές ευχαριστίες για όλους όσοι συντέλεσαν για την επιτυχία της γιορτής και έπαινοι για τις ευγενικές χειρονομίες: των αδελφών Πούλια οι οποίοι προσέφεραν στην ΕΟΝ 25 οκάδες μαλ-

λί έτοιμο για πλέξιμο και του κ. Γρηγ. Μαυρέλλη, ο οποίος προσέφερε επίσης 1.000 δραχμές. Παραδείγματα άξια να τα μιμηθούν πλείστοι άλλοι. Τον Εθνικό ύμνο εκτελεσθέντα από τη μικτή χορωδία της ΕΟΝ άκουσαν όλοι με εθνική υπερηφάνεια και θρησκευτική ευλάβεια στο τέλος.

27-12-1940

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΥΠΟΔΟΧΗ ΝΕΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Στις **28 Δεκεμβρίου 2011**, στις 7 το βράδυ, η Λέσχη Πλωμαρίου «Βενιαμίν ο Λεσβίος» υποδέχτηκε τους νεοεισελθόντες στα ΑΕΙ και ΤΕΙ Πλωμαρίτες συνεχίζοντας μια όμορφη παράδοση των τελευταίων χρόνων.

Παρευρέθηκαν τα μέλη του Δ.Σ.της Λέσχης, οι νέοι φοιτητές, γονείς τους και αρκετοί Πλωμαρίτες.

Ο δραστήριος και προοδευτικός Πρόεδρος της Λέσχης κ. **Ξενοφών Μαυραγάνης** απηύθυνε χαιρετισμό στους νέους μαζί με συμβουλές για σπουδές με ουσιαστικό προσορισμό και ανώτερους στόχους. Στη συνέχεια τους πρόσφερε από ένα αντίτυπο της πολυτελούς έκδοσης της «Φυσικής» του Βενιαμίν και άλλα βιβλία.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας εύχεται καλή πρόοδο στους νέους και συγχαίρει τον κ. **Μαυραγάνη** για τις προσπάθειες και την όλη φροντίδα του.

Επιστροφή στην Άμαξο

Αντώνη Ν. Ανδριώτη

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η παραμονή στην εξοχή είχε και αξιοζήλευτες κοινωνικές δραστηριότητες βασισμένες σε έθιμα που διατηρούνταν με συνέπεια τουλάχιστον μέχρι τη χρονιά που η οικογένειά μου εγκατέλειψε τον παραθερισμό της στην Άμαξο. Ανάμεσα σ' αυτές τις κοινωνικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις αναφέρω τα πανηγύρια του καλοκαιριού, τις εκδρομές σε διάφορα προσκνήματα και τις επισκέψεις σε συγγενείς και φίλους που παραθέριζαν σε κοντινές αποστάσεις από το κτήμα μας.

Μέσα στο δεκαπενταύγουστο, δυο ήταν κυρίως οι σημαδιακές μακρινές εκδρομές που έκαναν οι παραθεριστές της

Άμαξος. Η πρώτη ήταν η εκδρομή προς την Αγιάσσο και η δεύτερη προς τα Μιλαντά, στον Άη Γιώργη. Μέρη πριν από κάθε εκδρομή, κοινοποιούνταν σε φίλους και γνωστούς η πρόθεση να γίνει μια τέτοια εκδρομή και δημιουργείτο μια αρκετά πολυπληθής παρέα που συμφωνούσε στις λεπτομέρειες του προγράμματός της. Σε κάθε εκδρομή ο καθένας χρησιμοποιούσε τα υποζύγιά του, τα ζώα του, για μεταφορικό μέσο, τις υπηρεσίες των οποίων τις περισσότερες φορές τις μοιράζονταν με κάποιους από την παρέα που στερούντο ζωικού μέσου μεταφοράς. Κατά αναλογία με τα σημερινά δεδομένα, όπου το αυτοκίνητο αντικατέστησε το γαϊδούρι ή το μου-

λάρι (ανάλογα με τη προτίμηση «κυβικών» του καθενός) και η αλλοτινή πολυπληθής παρέα περιορίστηκε στις μέρες μας όχι τόσο από τον περιορισμένο αριθμό θέσεων ενός αυτοκινήτου, όσο από την έλλειψη κοινωνικότητας και την ανάγκης για μια ομαδική εκδήλωση και επικοινωνία.

Η εκδρομή προϋπέθετε σοβαρή προετοιμασία από κάθε οικογένεια. Έπρεπε να ετοιμαστούν φαγητά και κανένα κουλουράκι για την συμπλήρωση του «μενού». Τα φαγητά συνήθως ήταν χωρίς λάδια και σάλτσες, πρώτον για να μη κινδυνεύει κανείς να τα περιχυθεί και λαδωθεί ο ίδιος αλλά και λαδώσει τα σαμάρια και τα χραμάκια της ...ιππασίας. Βλέπετε, δεν είχε έλθει ακόμα η ευλογημένη και συνάμα καταραμένη μέρα του πλαστικού που θα αντικαθιστούσε την μαντεμένα ή αλουμινένια «καστανιά» με τα διάφορης ποικιλίας αεροστεγή πλαστικά κουτάκια που τα βάζεις και τα τοποθετείς όπου και όπως θέλεις. Έτσι, τα φαγητά περιορίζονταν στις τηγανητές πατάτες, τις προπέτες, τους κολοκυθοκεφτέδες, τα βραστά αυγά τα «σφιχτά», το τυρί του λαδιού και ίσως και σε κανένα γιαλαντζί μια και ο μπαχτσές μας είχε όλες τις πρασινάδες και τα υλικά που απαιτούσε η παρασκευή τους. Αυτά τα φαγητά είχαν και ένα άλλο μεγάλο πλεονέκτημα. Μπορούσες να τα κεράσεις στην παρέα χωρίς πιρούνια και κουτάλια. Απλά με την καστανιά, απ' όπου καθένας μπορούσε να τα κεραστεί χρησιμοποιώντας το φυσικό πιρούνι που είχε στη διάθεσή του, το χέρι του. Ούτε λόγος για χάρτινα πιάτα, πλαστικά ποτήρια και πλαστικά μαχαιροπίρουνα που σημαδεύουν το εξευρωπαϊσμένο τωρινό στάδιο των εκδρομών μας. Ακόμα και οι πρόχειρες σαλάτες που περιλάμβανε το μενού, φτιάχνονταν στο ίδιο μοτίβο. Αγγουράκια φρεσκοκαθαρισμένα και κομμένα σε χοντρά κομματάκια, ντομάτες πλυμένες από το σπίτι κομμένες στα τέσσερα και μαυρο-ελιές του αλατιού που συνόδευαν λαχταριστά την δροσεράδα του αγγουριού και τη χυμώδη νοστιμιά

της ντομάτας. Ξέχασα να πω, ότι εκτός από τα φαγητά, έπρεπε να ετοιμάσουμε και τα παγούρια μας με νερό για το δρόμο, που έπρεπε να μας αρκούσε μέχρι την επόμενη κατάλληλη πηγή από την οποία και θα τα ξαναγεμίζαμε. Θυμάμαι το μεγάλο παγούρι του πατέρα μου με το χακί υφασμάτινο κάλυμμά του και το βιδωτό ποτηράκι γύρο από το επίσης βιδωτό καπάκι του. Βρέχοντας το κάλυμμά του μπορούσες να διατηρήσεις το περιεχόμενό του αρκετά δροσερό, πράγμα που μας έκανε τους πιο τακτικούς πελάτες του καθ' όλη την διαδρομή μιας εκδρομής. Μας μαγνήτιζε το μικρό βιδωτό ποτηράκι, μια και μας άφηναν αδιάφορους τα αλουμινένια ποτηράκια εκδρομής, που μπορούσαν να ανοίγουν και να κλείνουν σαν φυσούνα του ακορντεόν. Και τούτο γιατί ήταν δύσκολο να τα συγκρατήσεις για πολύ «ανοιχτά» σε πλήρη ανάπτυξη της φυσούνας των, που τις πιο πολλές φορές «έκλεινε» από μόνη της με αποτέλεσμα να χύνεται το νερό απάνω σου.

Η εκκίνηση για την εκδρομή στην Αγιάσσο, όπως και για κάθε μακρινή ημερήσια εκδρομή, γινόταν πολύ πρωί, τα χαράματα, για να μη μας έκαιγε ο ήλιος του καλοκαιριού και «έκοβε» τόσο τα πόδια μας όσο και των ζώων καθώς θα ανεβαίναμε τις δύσκολες ανηφοριές που είχαμε να αντιμετωπίσουμε. Συνήθως διαλέγαμε σαν μέρα εκδρομής, μέρα με πρωινό, σχεδόν-ολόγιομο, φεγγάρι, 2-4 μέρες μετά την πανσέληνο. Και τούτο γιατί στα μονοπάτια του βουνού δεν είναι εύκολο το βάδισμα στο σκοτάδι. Για καλό και για κακό όμως, η παρέα ήταν εφοδιασμένη με τους ευρισκόμενους ηλεκτρικούς φακούς με τις «πλακέ» μπαταρίες, που μας βοηθούσαν σε σκοτεινά σημεία του δρόμου που ήταν απρόσιτα στο φως του φεγγαριού.

Πολύ πριν την εκκίνηση, έπρεπε να φροντίσουμε τα ζώα που θα αφήναμε πίσω μας και να ετοιμάσουμε τα ζώα που θα παίρναμε μαζί μας. Κατσίκες και κότες κλείνονταν στο σταύλο με αρκετό νερό και

φαγητό για ολόκληρη τη μέρα. Τα μουλάρια και τα γαϊδούρια ετοιμάζονταν με επιμέλεια και στολίζονταν πανηγυριώτικα. Αρκούσε μια χούφτα από λίγα κουκιά να τυμπανίσουν σ' ένα κουβά, και μαζεύονταν όλα στον κάγκελο του κτήματος δίπλα από την αυλή του σπιτιού. Αφού τα καπιστρώναμε, τα δέναμε στα κοντινά ελιόδεντρα όπου γινόταν η προετοιμασία τους. Ελαφρό «κασιάνισμα» και σαμάρωμα με προσοχή ώστε να δεθούν καλά οι «μισιές». Οι «χιχμπέδες», με τις καλαθίδες στις θήκες των, έμπαιναν κατασάμαρα με τις καλαθίδες γεμάτες με τα φαγητά, τα παγούρια, τους φακούς, και κάποια ρούχα, όπως φανέλες και «μπέρτες», χρήσιμα για την προφύλαξη από το πρωινό κρύο. Πάνω από τους χιχμπέδες στρώνονταν τα «χραμέλια» που σε προφύλαγαν από τις ανωμαλίες και τη σκληράδα των ξύλινων μερών του σαμαριού. Στην καλλίτερη περίπτωση, μικρά «σελτεδάκια» ειδικά φτιαγμένα στρώνονταν πάνω από τα «χραμέλια» για να ανακουφίζεται ο καβαλάρης μ' αυτή την πουπυλένια αίσθηση από το στρίμωγμά του στο σαμάρι. Αυτή την πολυτέλεια πρώτης θέσεως, που την είχαν μόνο οι μεγαλύτεροι, έκανε εμάς τους πιτσιρικάδες να την αναζητούμε σε κάθε ευκαιρία.

Αφού πια ήταν όλα έτοιμα, και είχε κλειστεί και ο πύργος, ένα-ένα τα ζώα, αφού τους βάζαμε και το γιορτινό επάνω-κάπιτρο που λαμποκοπούσε με τις πολύχρωμες χάντρες και ψηφίδες του, τα φέρναμε δίπλα στην πεζούλα έξω από την αυλή, σε παράλληλη θέση με την ξερολιθιά, έτσι ώστε ο καβαλάρης να μπορέσει να καθίσει με ευκολία πάνω στο σαμάρι πλάγια, με τα δυο του πόδια από τη μια μεριά του σαμαριού. Χιχμπέδες και καλαθίδες δεν επέτρεπαν καβαλλίκευμα τύπου κάου-μπόι, δηλαδή με κρεμασμένα τα πόδια δεξιά κι αριστερά του σαμαριού. Για τους πιτσιρικάδες, η μόνιμη θέση ιππασίας ήταν το πίσω ξύλο του σαμαριού ή ο «καπλοδέτης» που κάλυπτε το πίσω μέρος του ζώου (καβάλα στο κώλο όπως λέγαμε) σε καου-

μπόικη στάση. Για το λόγο αυτό υπήρχε φροντίδα τα «χραμέλια» να είναι αρκετά μεγάλα ώστε να καλύπτουν και το μεγαλύτερο μέρος του «καπλοδέτη».

Με το καβαλλίκευμα και το απαραίτητο σταυροκόπημα για την «καλή τη στράτα», το καραβάνι έπαιρνε το δρόμο του προορισμού, που κάποιος από τους μεγαλύτερους αναλάμβανε να οδηγήσει.

Στην Αγιάσσο, πηγαίναμε πάντα ακολουθώντας το μονοπάτι της λαγκαδιάς προς τη Βέρση ανηφορίζοντας σιγά-σιγά προς την Σίντα. Απ' όσο θυμάμαι συνεχίζαμε προς τα «Απόταμα» για να βγούμε στο Σταυρί, την είσοδο της Αγιάσσου από τον δρόμο του Μεγαλοχωρίου. Περνώντας από τα Απόταμα, θυμάμαι την εντυπωσιακή όσο και φοβερή για την παιδική μου ηλικία εικόνα της απότομης μαρμαρο-πλαγιάς με τις βαθειές διαβρώσεις γνωστής με το όνομα Γλίστρες. Φτάνοντας στην Αγιάσσο, το πρώτο μας μέλημα ήταν να βρούμε ένα χάνι (ένα πάρκινγκ για τα ζώα) όπου θα αφήναμε τα ζώα και μετά τραβούσαμε ολόϊσια προς την Παναγιά μέσα από τα πλακόστρωτα σοκάκια.

Μετά το προσκύνημά μας, συνήθως καθόμασταν σ' ένα από τα γύρο του περιβόλου καφενεία για ένα καφέ ή γλυκό του κουταλιού, αφορμή για να απολαύσουμε άφθονο και δροσιστικό νερό. Ο πατέρας μου δεν έχανε την ευκαιρία να συναντήσει εμπόρους και φημισμένους βιοτέχνες της περιοχής, που κατασκεύαζαν «πανιά» ελαιοτριβείων. Τα «πανιά» ήταν απαραίτητα στα ελαιοτριβεία της εποχής. Σε κάθε ένα από αυτά, τοποθετούνταν στρωμένη η πολτοποιημένη μάζα των ελιών, που έβγαινε από τα «βόλια» του ελαιοτριβείου και στην συνέχεια στοιβάζονταν στα «μπασκιά», τις πρέσες, όπου και γινόταν η συμπίεσή (σύνθλιψή) τους για την έκθλιψη και παραγωγή του λαδιού. Οι βιοτεχνίες της Αγιάσσου είχαν προοδεύσει στον τομέα αυτό και πολύ γρήγορα αντικατέστησαν τα «τοπιά» που ήταν δύσκολα στο δέσιμό τους, με πιο ευκολόχρηστα που είχαν το

σχήμα ενός επιστολοφακέλου, που έκλεινε με την βοήθεια του γλωσσιδίου τους πράγμα που ελάττωνε το χρόνο και το κόστος της παραγωγής του λαδιού σημαντικά. Ακόμη μπορούσε κανείς να προμηθευτεί χιμπέδες καλής ποιότητας και τρουβάδες. Συγγενική της ελαιοκαλλιέργειας οικογενειακή βιοτεχνία ήταν και αυτή της κατασκευής καλαθίδων για το μάζεμα της ελιάς, καθώς και καλαθιών και κοφίνων κάθε είδους.

Μετά τον καφέ και τα γλυκά, σειρά είχε μια βόλτα τουριστικής φύσεως, που ήταν και η αφορμή να προμηθευτούμε ροζακιές ντομάτες, πράσινα Αγιασσωτικά μήλα, μοναδικά του είδους, και κάνα (πήλινο) κουμάρι προς αντικατάσταση αυτών που δεν έτυχε να μακροζώσουν στον πύργο μας από τις κακουχίες της μεταφοράς του νερού και της χρήσης των σαν κανάτες νερού «παρά τους πόδας» του τραπεζιού! Εμάς τους πιτσιρικάδες άρεσε να χαζεύουμε τα παραδοσιακά πήλινα κομψοτεχνήματα που απεικόνιζαν εικόνες της αγροτικής ζωής της περιοχής. Γαϊδουράκια

φορτωμένα με κουμάρια ή τσουβάλια με ελιές, κοπελιές με τη στάμνα στο χέρι ή τον ώμο, ανάγλυφες εικόνες ελιομαζώματος, ζωγραφιστά κουμαράκια και θυμιατά, αλλά και πήλινα μικροπαιχνίδια όπως αυτό το μικρό βριχτουράκι/καλαθάκι που βάζοντάς του λίγο νερό και φυσώντας στο ακροφύσιό του, μεταμορφώνονταν σε ένα γλυκοκέλαηδο πουλάκι που μπορούσε να σου πάρει τα αυτιά. Πολλές φορές τα τελευταία χρόνια, όταν περνώ από την Αγιάσσο, αναζητώ αυτά τα αυθεντικά αριστουργήματα τέχνης που φαίνεται να έχουν εξαφανιστεί πια από τα ράφια των καταστημάτων δίδοντας την θέση τους σε νεωτεριστικά, πιο γκλαμουράτα και πιο βιομηχανοποιημένα προϊόντα. Κρίμα!!!

Για φαγητό πηγαίναμε συνήθως στον Κήπο της Παναγιάς όπου και απλώναμε τα φαγώσιμά μας τα οποία και τιμούσαμε δεδόντως. Ένας καφές και λίγο ξεκούρασμα στη δροσιά του κήπου ήταν αρκετά για να αναλάβουμε δυνάμεις και να ξεκινήσουμε το ταξίδι της επιστροφής.

Συνεχίζεται

Κ'ΤΣΑ ΤΣΙ 'ΛΙΕΣ

Της κυρά Μαριγώς ο άντρας, νοικοκύρης άνθρωπος, όπως οι πιο πολλοί στο χωριό, ήταν καφετζής στο επάγγελμα, αλλά είχε και τα κτηματάκια του με ελιές που εκτός από το λάδι του σπιτιού, του άφηναν κι ένα μικρό εισόδημα για ώρα ανάγκης.

Το χειμώνα, στη “**μαξουλοχρονιά**”, έκλεινε την ημέρα το καφενέ του, φόρτωνε τα σύνεργά του, καλαθίδες, τσουβάλια, και ότι άλλο χρειαζόταν, στον γαϊδουράκο του και παρέα με την γυναίκα του, πήγαινε για το “**λιομάζωμα**”.

Το απόγευμα ξεφόρτωναν τις ελιές στο λιοτρίβι, “**στα κελιά**” και στη συνέχεια άνοιγε τον καφενέ του για να περιποιηθεί τους πελάτες του, προσφέροντάς τους ένα ζεστό μερακλίδικο καφέ, μιά καυτή φου-

σκουμί'λιά ή σουμάδα και κάπου – κάπου κανά ρακί ή κονιάκ με ζαβλαπίδες [στραγάλια].

Αυτό το βάσανο από νύχτα σε νύχτα κρατούσε όλους σχεδόν τους χειμωνιάτικους μήνες, μιάς και τότε ούτε αυτοκίνητα υπήρχαν, ούτε δρόμοι αγροτικοί και ο αργοκίνητος γαϊδαρος, αλλά και οι άνθρωποι χρειάζονταν αρκετές ώρες για να πάνε και να 'ρθούνε απ' τα κτήματά τους.

Η κυρά Μαριγώ, εκείνη την περίοδο άφηνε τις δουλειές του σπιτιού στη μοναχοκόρη της, το Λενιώ. Σαν μοναχοπαίδι όμως ήταν λίγο παραχαϊδεμένη και κακομαθημένη και γι' αυτό όλο και κάτι θ' άφηνε μισοτελειωμένο, γιατί τάχα δεν πρόφθανε ή δεν ήξερε να το κάνει, αλλά μάλλον δεν έδινε και πολύ μεγάλη σημασία

στις δουλειές του σπιτιού, γιατί δεν της πολυάρεσαν.

Μια μέρα το κακό παράγινε, αφού η Λενιώ ξέχασε να πάει στη βρύση και να γεμίσει **“τα κ’μάρια και τις λαγίνες”**. Όταν η μάνα της γύρισε στο σπίτι και διαπίστωσε ότι δεν είχαν νερό ούτε για να πιούνε έγινε θηρίο ανήμερο, γιατί η βρύση ήταν κάπως μακριά απ’ το σπίτι και ο κακοφωτισμένος δρόμος έκανε τη νύχτα ακόμα πιο δύσκολη τη διαδρομή.

Περνούσαν οι μέρες και ο θυμός της δεν έλεγε να της περάσει. Σκεπτόταν συνεχώς τι μάθημα έπρεπε να της δώσει για τιμωρία. Μια μέρα που έβρεχε και δε μπορούσαν να πάνε για ελιές σκέφτηκε ότι ήταν η κατάλληλη ευκαιρία. Κατέβηκε στο κατώι, πήρε **“το σοφρά”** με **“τα κτσά”**, που ήταν κρεμασμένος **“στις πατόδιπλες”** και βγήκε έξω στην πλακόστρωτη αυλή του σπιτιού και σκόρπισε **“τα κτσά”** γύρω – γύρω. Κατόπιν βγάζει και τα δυό **“κολντιμίρια”** της εξώπορτας, ανοίγει διάπλατα και τα δυό φύλλα της, για να μπαίνει μπόλικος κρύος αγέρας και αρχίζει να φωνάζει τη Λενιώ που ακόμα κοιμόταν στο ζεστό ξυλοκρέβατό της.

Κατατρομαγμένη η μικρή κατεβαίνει τις σκάλες, βλέπει τη μάνα της να κρατά μια

“καλαθίδα” και να της λέει να τρέξει γρήγορα και να μαζέψει όλα τα **“κτσά”** απ’ την αυλή. Τρέμοντας απ’ το κρύο και το φόβο η Λενιώ έτρεξε αμέσως να εκτελέσει την εντολή της μητέρας της. Μάζεψε γρήγορα **“τα κτσά”** και έσπευσε να πάει πάλι για το κρεβάτι της. Τότε η μάνα της ξανασκορπά τον καρπό στην αυλή και της λέει να τα ξαναμαζέψει. Αυτό συνεχίστηκε αρκετές φορές μέχρι που το Λενιώ αποκαμωμένη και παγωμένη απ’ τη βροχή και το κρύο έπεσε στα γόνατα και παρακαλούσε τη μάνα της να σταματήσει το μαρτύριό της. Η κυρά Μαριγώ, που εκείνες τις στιγμές υπέφερε μαζί με τη μοναχοκόρη της, της λέει, με ύφος αυστηρό, ότι αν άλλη φορά αμελήσει για τις δουλειές του σπιτιού, τότε θ’ ακολουθήσει τους γονείς της στο κτήμα, για να μαζεύει με τον ίδιο τρόπο ελιές.

Η μικρή Λενιώ κατάκοπη όπως ήταν κατάλαβε αμέσως το μάθημά της και από τότε έγινε εξαιρετική νοικοκυρά, καλή μαγείρισσα και πάντα έλαμπε το σπίτι από καθαριότητα και τάξη. Έτσι το πάθημά της έγινε μάθημα που την ακολουθούσε σ’ όλη της τη ζωή.

ΚΛΕΑΝΘΗ

Λαϊκά Τετράστιχα Ανωνύμου Ποητού/Ποιήτριας

Όταν μου είπες έχε γειά
και γύρισες και μ’ είδες
τα φύλλα της καρδούλας μου
ξερριζώσεις και πήρες.

Όσοι πικρά πικραίνονται
και φανερά γελούνε
η μαύρη γη είναι γιατρός
εκεί θα γιατρευτούνε.

Θυμούμαι-τα τα πρωτινά
βλέπω τα και τα τώρα

και τρέχουν τα ματάκια μου
σαν της νοτιάς τη μπόρα.

Μέσ’ σε λαγκάδι έκλαψα
και μούπε έν’ αηδονάκι
σώπα βρε μερακλίδικο
έχω κι εγώ μεράκι.

Όλα μου φαίνονται άσχημα
ας είν’ και πρασινάδες
ως και τα πουλιά που κελαηδούν
δεν έχουν νοστιμάδες.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

(Αγνώστου ποιητού)

Που είναι τα χρόνια τα παλιά και τα ευλογημένα
που ζούσαμε όλοι απλά και όλα ευτυχισμένα;
Που είναι τα χρόνια τα παλιά που η διπλοπροσωπία
ήτανε λέξεις άγνωστη μέσα εις την φιλία;

Που είναι τα χρόνια τα παλιά πριν πέση το μεγαλείο
Που πήγαινες στο φίλο σου με δίχως προσκλητήριο;
Σε τράβαγε η φιλία σας, πήγαινες με αφέλεια,
δεν είχε ακόμη γεννηθή σε μας η πολυτέλεια.
Τώρα η μάννα η ίδια να πάη στο παιδί της,
πρέπει να έχη πρόσκληση για την υποδοχή της.

Άλλαξαν πλέον οι καιροί δεν είναι όπως πρώτα,
όλοι κοντά που ζούσαμε και είχαμε μια πόρτα.
Τώρα εσκορπισθήκαμε σαν τους λαγούς στα δάση
και μόνον η εκκλησία μας δύναται να μας μάση.
Αλλοιώς εάν δεν έχουμε την επικοινωνία
θα γίνουμε σαν ασκητές που ζουν στην ερημία.

Για θυμηθήτε τον καιρό τη μάννα μας το μαγειρό,
που ετοιμάζε ένα φαγί και τρώγαμε όλοι μαζί,
νέοι και γέροι και παιδιά, μια κατσαρόλα μια φωτιά.
Τώρα καθείς ξεχωριστό, ένας ψητό, άλλος βραστό.
Ο άλλος δίαιτα κρατά, τον βλάπτουν τα τηγανιτά.
Οι άλλοι με βιταμίνες ζουν, να χάσουν βάρος προσπαθούν.
Στο τέλος, λίγο ή πολύ όλοι πεθαίνουν απ' τη χολή.

Που είναι εκείνη η εποχή που όλοι περπατούσαν
και ζωντανά τα αίματα όλων κυκλοφορούσαν;
Τώρα όλα μηχανικά και όλα μας πειράζουν,
τα νεύρα χάπια καρτερούν αλλοιώς δεν ησυχάζουν.

Πού είναι εκείνος ο καιρός που ήταν ο γάμος ιερός,
όταν νικούσε η προξενιά του έρωτος τη λεβεντιά;
Και στεφανώντουσαν να ζουν μέχρι θανάτου χωριστούν.
Και όταν βαπτίζαν το παιδί τι έκστασις ήτο αυτή
εις τον παππού και τη γιαγιά, τι περηφάνεια στη καρδιά,
το όνομα τους ν' ακουσθή ουδέποτε να ξεχασθή.
Μεγάλη ήταν κληρονομιά το όνομα στη φαμίλια.
Επέρασε τώρα κι αυτό, ανήκει στον παλιό καιρό.
Έτσι παγώνουν οι καρδιές και αλλάζουνε οι γενιές.

Που είναι τα χρόνια τα παλιά τα χρόνια τα ωραία,
που με τραγούδι και μεζέ γλεντούσε η παρέα;
Τώρα πέντε-έξι μαχαιροπήρουνα και πιάτα μια ντουζίνα,
μα να χορτάσουν δεν μπορούν τη ψυχική τους πείνα.

Που είναι τα χρόνια τα παλιά τα διαμαντένια χρόνια,
όπου υπήρχε σεβασμός και νοιώθαμε συμπόνια;
Καθ' ένας τώρα προσπαθεί τον άλλον να περάσει
και μεσ' στο χρέος πνίγεται ως ότου να γεράσει.
Μας πλάκωσε η απονιά, μας ζάλισε το χρήμα,
χάσαμε τα αισθήματα και πέσαμε στο κρίμα.

Λυπήσου μας πάλι Θεέ και μη μας κατακρίνεις,
Εσύ που πάντα έλεος εις τα Παιδιά σου δίνεις.
Στείλε μας πάλι μια φωνή Θεέ τ' Αγίου Γιάννη,
για να σωθή και υψωθή του γάμου το στεφάνι.
Συγχώρησε τα λάθη μας, δώσε μας τη γαλήνη
Που μας edίδαξε ο Χριστός με την ταπεινοσύνη.

Το ποίημα αυτό μου το έδωσε ο κ. **Βάσος Κ. Γεραγωτέλης** (B. Geralis)
κατοικος Ohio, ΗΠΑ.

Όπως μου είπε και εκείνου του το έδωκε η κ. **Ιωάννα Δαμιανού.**

Αντώνης Ανδριώτης

Του Πλωμαριού μας

Του Στρατή (Τάκη) Ψαρρά

Η παράκαμψη Λαγκάδας(;) 1998-2011 = 14 χρόνια μηδενικού έργου. Μόνο άφθονο δημόσιο χρήμα φαγώθηκε σε απαλλοτριώσεις, διανοίξεις και κατασκευές και αίφνης στο βάθος βράχος αντί κήπος. Ακολούθησαν λογίδια αντιπαραθετικά και μέχρι σήμερα, κατά τα ειωθότα, ουδείς υπεύθυνος. Και οι ίδιοι στα πράγματα.

Άντε να δούμε τώρα αν και πότε θα βρεθεί εργολήπτης.

(Βλέπετε και τεύχος μας 228, Απριλίου - Μαΐου - Ιουνίου 2010, σελ. 13).

Πλωμάρι - Μελίνα - Βατερρά. Θαρρώ από το 1907. Έγιναν τρεις φορές εγκαινία. Ασφαλώς τα δύο τελευταία για το θεαθήναι.

Δεκέμβρης 2003. Υπήρξε μια κινητικότητα. Οι Δήμοι Πλωμαρίου και Πολυχνίτου μαζί με Συλλόγους παρέδωσαν φάκελο, με στοιχεία για το έργο αυτό, στη Βουλή, στην Κυβέρνηση και στα Κόμματα. Μηδέν εις το πηλίκον.

Γενάρης 2004. Οι Σύλλογοι Παλαιοχωρίου, Ακρασίου, Βρίσας, Πολυχνίτου και Πλωμαρίου απευθύνονται στο Νομάρχη Λέσβου. Δόθηκε απάντηση με αυτονόητα ανόητα και στο τέλος μια δόση αυτοδιοικητικής πολιτικάντικης ελπίδας, ήτοι: "Η διαδικασία είναι πλέον σε εξέλιξη. Έγινε το πρώτο βήμα για το ξεμπλογκάρισμα της υπόθεσης. Και δεν υπάρχει πλέον λόγος περαιτέρω καθυστέρησης". Και λοιπόν; Έφυγε το ξέμπλο

κι έμεινε το γκάρισμα. Και τώρα; Ύστερα από τις κατολισθήσεις, ίσως μόνο να έχουμε Πλωμάρι - Παλαιοχώρι - Μελίντα. Καταργήθηκαν και οι Δήμοι, “για να υπάρξει επιτέλους αυτοδιοίκηση”, με τους ίδιους πάντα από το 1982 σωτήρες(;), χωρίς όραμα και ρεαλισμό ασφαλώς, γι’ αυτό και διαχειριστές κακοί.

Ούτε η πρόσφατη παρουσίαση της έκδοσης της αιολίδας «**Η ΛΕΣΒΟΣ το 1912**», στην αίθουσα της παλιάς Βουλής, με τις γεμάτες από ξυπνητήρια σελίδες της, δεν τάραξαν τον ύπνο τους. 30 χρόνια μηδενικό αναπτυξιακό έργο. Μόνο ταξιδίακι εκτός έδρας, για μαϊντανο-εμφάνσεις.

(Βλέπετε λεπτομέρειες στο τεύχος μας, 203, Ιαν. - Φεβρ. - Μαρτ. 2004, σελ. 21, 25 και 26).

Αποτέλεσμα: Η Λέσβος συνεχίζει να ερημώνεται και οι κομματικοδίατοι το χαβά τους, επικαρπωτές της καρέκλας.

Η Μαρίνα(;). Από κατασκευής, δυο μώλοι πρόσδεσης μικρών αλιευτικών, με τον έναν πλωτό, που έσπασε, και τον άλλο, πλάι στο χάσκον στόμιο του λιμανιού, που το κατάντησαν αλιευτικό καταφύγιο, να δέχεται τη μάνητα των κυμάτων και μια τσιμεντοστρωμένη πλατεία-προκουμαία. Το χειμώνα γεμάτη από ψαρόβαρκες και ταχύπλοα κι ανάμεσα παρκαρισμένα αυτοκίνητα και το καλοκαίρι πάρκιν αυτοκινήτων και μια ή δύο εκδηλώσεις, τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, προς αιτιολόγηση του εκ του δημοσίου κορβανά λαμβανομένου χρήματος, χωρίς όμως απόδοση λογαριασμού, ως έχει δηλωθεί αρμοδίως για τα Λεσβιακά καλοκαίρια (Βλέπετε εφημερίδα τα ΝΕΑ της Λέσβου, Τετάρτη 3 Αυγούστου 2011).

“Αγροτουριστικά” και άλλα “αναπτυξιακά”.

Αρχές του 2004 μας ήρθε ενισχυτικά το EQUAL (Βλέπετε τεύχος μας 203,

Ιαν. - Φεβρ. - Μαρτ. 2004, σελ. 24, 25 και 26). Είχαν ήδη προηγηθεί χορηγήσεις για νέους αγρότες και για αγροτουριστικά καταλύματα. Τα χρήματα έγιναν σπίτια και αυτοκίνητα, με ψεύτικες βεβαιώσεις. Μόνο ένα κατάλυμα λειτουργεί στο Μεγαλοχώρι. Ουδείς έλεγχος για το εάν ξοδεύτηκαν τα χρήματα του Δημοσίου κατά τον αναπτυξιακό προορισμό τους. Και οι υπεύθυνοι κυκλοφορούν ελεύθεροι να συνεχίσουν το έργο.

Πάλι και τώρα το ίδιο βιολί; 35.000,00 ευρώ για στήριξη επιχειρήσεων (εφημερίδα τα ΝΕΑ της Λέσβου, Παρασκευή 27 Ιανουαρίου 2012 και Τετάρτη 25 Ιανουαρίου 2012), Εμπρός, Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου 2012, Επενδυτικά σχέδια 11 εκατ. ευρώ. Και το πρόγραμμα με τους νέους αγρότες ξαναρχίζει. Ας ευχηθούμε να υπάρξει απ’ αρχής ο πρέπων έλεγχος και να συνεχίζεται, για να επιβεβαιώνεται ότι τα χρήματα πιάνουν τόπο. Αλλιώς “απ’ τ’ αυτί και στο δάσκαλο”. Διαφορετικά ούτε το Πλωμάρι θα πάει μπροστά, ούτε οι άλλες επενδύσεις στ’ άλλα χωριά της Λέσβου. Πρέπει επί τέλους να σταματήσουμε την ανευθυνότητα.

Πάν’ απ’ όλα (και τ’ άλλα για άλλοτε), το Πλωμάρι μας με την πρώην επαρχία του πρέπει να **ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΘΕΙ**. Ν’ αποκατασταθεί ως ένας Δήμος.

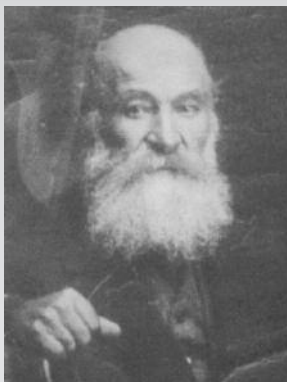
Αυτό υπαγορεύει και η γεωμορφολογική απομόνωσή του. Να συνδεθεί άμεσα με την Αγιάσο και τα Βατερά και ν’ αποκτήσει λιμάνι, κατά τα σχέδια του συγχωριανού μας καθηγητή και πρώην Πρύτανη του Πολυτεχνείου **Κώστα Μουτζούρη**.

Η Μυτιλήνη έχει λιμάνι. Τα χρήματα του Κάρα Τεπέ να δοθούν για το Πλωμάρι, το Μόλυβο - Πέτρα και το Σίγρι. Αυτά υπαγορεύονται από την ισόρροπη ανάπτυξη της Λέσβου. Όχι άλλα υδροκέφαλα κέντρα.

Παναγιώτης Δημητρίου Καραντάνης

(1850-1930)

Γεννήθηκε στο Παλαιοχώρι Λέσβου το 1850 ύστερα από ιδιόχειρο σημείωμά του σε ατομικό πρόχειρο ημερολόγιο, «**εγεννήθην τω 1850 21 Οκτωβρίου**». Ο ίδιος και ο αδελφός του Μανώλης αναφέρονται στο δημοτολόγιο σαν επάγγελμα αγιογράφοι. Το πραγματικό οικογενειακό του επώνυμο ήταν **Κουτλής** - πώς αργότερα επικράτησε το επώνυμο

Καραντάνης είναι άγνωστο. Σε όλα τα ζωγραφικά τους έργα προσυπογράφουν με το επώνυμο **Καραντάνης**. Τα πρώτα γράμματα έμαθε στο Παλαιοχώρι Λέσβου. Για τις παραπέρα σπουδές του γνωρίζουμε τα εξής: Σύμφωνα με ένα χειρόγραφο έργο του 1876 φαίνεται σπουδαστής της Σχολής Καλών Τεχνών του Πολυτεχνείου Αθηνών (Ετών 26) με ιδιαίτερο δάσκαλο τον **Ν. Σκόπα** που προσυπογράφει ως δάσκαλος σε μια εργασία του "**έργων Πανογιώτου Δ. Καραντάνη Αθήναι 1876 9/Βριου 25**". Παρουσιάζει μια εργασία - σχέδιο με απλό μαύρο μολύβι ίσως κάποια κεφαλή προσωπογραφία αγάλματος νεανίου με σγουρά μαλλιά και εκφραστικά μάτια, πιθανόν του Άδωνη ή του θεού Απόλλωνα. Όπως και να έχει το θέμα σημαντικό είναι ότι υπάρχει αυτό το αποδεικτικό στοιχείο της φοίτησής του στη σχολή Καλών Τεχνών διότι πάνω αριστερά στο έργο υπάρχει ανεξίτηλη μπλε σφραγίδα με τα στοιχεία "Σχολεῖον Καλῶν Τεχνῶν" και κάτω αριστερά υπογράφει ο διδάσκαλος **Ν. Σκόπας**.

Ο **Παναγιώτης Καραντάνης** ήλθε από το Παλαιοχώρι στο Μπορό αφού παντρεύτηκε το 1880 την **Μαρία Γαλούρη** κόρη του **Ευστρατίου Γαλούρη** ευκατάστατου κτηματία.

Ύστερα από τρία χρόνια μαθητεία στο Άγιο Όρος γύρισε και άρχισε να ζωγραφίζει εικόνες κατά παραγγελία σε ιδιώτες και εκκλησίες με αναφορά ονόματος και χρονολογίας κάτω. Τα σύνεργά του σώθηκαν σε ένα μπαούλο (μπογιές, πινέλα, σχέδια) τα οποία δώρισε η οικογένειά του στον **Παπαστρατή Βερβέρη** στο Ακράσι που ήταν και αυτός αγιογράφος.

Από τα σωζόμενα έργα του φαίνεται μεγάλη διαφορά στην τεχνοτροπία από το βυζαντινό αυστηρό ύφος άλλων αγιογράφων. Πρέπει να επηρεάστηκε ίσως από τη μεταγενέστερη ρωσική τεχνοτροπία της μαθητείας του στο Άγιο Όρος.

Στην Αγία Αικατερίνη στο Μπορό έχουμε πολλές εικονογραφίες ολόσωμες πάνω σε λαμαρίνα ύψος 1,70 περίπου και άλλες μικρές φορητές εικόνες του Αγίου Γεωργίου - Αγίου Δημητρίου - Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου η κεφαλή επί πινάκι - Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ - Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, αφιερώματα ιδιωτών καθώς επίσης και ένας θαυμάσιος Νυμφίος. Προφορικές μαρτυρίες της κόρης του Ζηνοβίας αναφέρουν ότι όταν ήταν μικρή (γεννήθηκε το 1894) μένανε στην Αγιάσσο επειδή ζωγράφιζε πάνω σε σκαλωσιές την εκκλησία της Παναγίας και λέγεται ότι η οροφή με όλες τις εικονογραφίες και τον Παντοκράτορα είναι του **Παναγιώτη Καραντάνη**.

Τα χρώματα που χρησιμοποιούσε τα έφτιαχνε μόνος του από φυτικές και ζωικές ουσίες, είναι ανεξίτηλα καλά διατηρημένα μέχρι σήμερα πάνω από 100 χρόνια.

Εκτός από αγιογραφίες, ο **Καραντά-**

νης άφησε και άλλα έργα κοσμικά. Τοιχογραφίες μέσα στο σπίτι του στο Μπορό, ιστορική είναι η συνάντηση **Βενιζέλου** και **διαδόχου Κωνσταντίνου**, ολόσωμοι μπαίνοντας αριστερά στο διάδρομο. Απέναντι στη σκάλα παρουσιάζεται μια κοπέλα που μαδάει μια μαργαρίτα. Πάνω σε λαμαρίνα-κάδρο έχει την προσωπογραφία της γυναίκας του **Μαρίας Γαλούρη**, θαυμάσια με το τσεμπέρι και το λαδί κοντογούνι επανωφόρι εποχής. Σε πιο μικρό σχήμα παρουσιάζει το ελληνικό εθνόσημο με τον **Ηρακλή** και το **Θησέα**. Όλο το σπίτι εσωτερικά είναι εικονογραφημένο με διάφορα σχέδια γεωμετρικά και άλλα διακοσμητικά.

Τα γενικά χαρακτηριστικά της ζωγραφικής του **Παναγιώτη Καραντάνη** θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα φυσικά χρώματα, το ρεαλισμό και τη λιτότητα της έκφρασης.

Αξίζει επίσης να σημειώσουμε ότι η ζωγραφική του **Καραντάνη** ειδικά στην αγιογραφία έχει στοιχεία από την μεταβυζαντινή περίοδο και φτάνει στην Αναγέννηση της Ευρώπης. Τα πρόσωπα, οι στάσεις των αγίων καθώς και η έκφραση των χαρακτηριστικών τους παρουσιάζονται πολύ περισσότερο ανθρώπινα με δείγμα της συναισθηματικής τους κατάστασης, πόνο, χαρά, παράπονο, ευτυχία ή αυστηρότητα σεβασμού.

Εδώ είναι, εδώ βρίσκεται η διαφορά από τις απλές βυζαντινές μορφές με το ανέκφραστο πρόσωπο, την αυστηρή ματιά που κοιτάζει στο βάθος, στην ουσία κοιτάζει το χάος του σύμπαντος, παρουσιάζοντας την πνευματικότητα και την απουσία ύλης.

Όλα αυτά τα στοιχεία που φαίνονται καθαρά στις αγιογραφίες του **Καραντάνη** τα βρίσκουμε και σε όλες τις εικονογραφίες της Αναγέννησης όπου οι Παναγίες ή οι Άγιοι είχαν την μορφή πραγματικών ανθρώπων, γυναικών ή ανδρών. Στις ολόσωμες αγιογραφίες του **Καραντάνη** βλέπουμε μορφές αγίων σε απλή στάση όρθιου ανθρώπου με κίνηση στο χέρι (λουλούδι - βάγια) που

Αγιογραφία των αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ από την Αγία Αικατερίνη του Μπορού. Έργο Παναγιώτη Καραντάνη.

δεν είναι η συμβατική μορφή της τάδε αγίας της Βυζαντινής εποχής. Βρίσκουμε Αγία Αικατερίνη όρθια με βάγια. Αντίστοιχες εικόνες, αγιογραφίες έχουμε και στις ορθόδοξες Ρωσικές με περισσότερο ανθρώπινη έκφραση και όχι εκείνο το ανέκφραστο της Βυζαντινής αγιογραφίας.

Στον Νύμφιο π.χ. του **Καραντάνη** παρουσιάζεται ο ανεπαίσθητος πόνος ή το παράπονο του Χριστού για το τι πρόκειται να επακολουθήσει αργότερα. Στον Αγ. Ιωάννη τον Πρόδρομο στο Ξωκλήσι του Αγίου στην Τερψύχι παρουσιάζεται έντονο το επικριτικό βλέμμα του Αγίου προς τα ανήθικα στοιχεία της εποχής (Ηρωδιάδα, Σαλώμη, κ.τ.λ.) και έντονα αποτυπώνονται οι ρυτίδες και οι κακουχίες στο ασκητικό πρόσωπο του Αγίου.

Όλα αυτά τα συμπεράσματα βγαίνουν από όλο το έργο του καλλιτέχνη. Σε μία άλλη πάλι αγιογραφία, αυτή των Αρχαγγέ-

λων Μιχαήλ και Γαβριήλ, παρουσιάζει ανάμεσα τους τα εθνικά σύμβολα, **την ελληνική σημαία, επειδή στις 8 Νοέμβρη 1912 που την ζωγραφίζει έγινε η απελευθέρωση της Λέσθου.**

Αυτό γίνεται σπάνια σε αγιογραφίες ενώ μπορεί να συμβεί σε κοσμικές παραστάσεις συνδέοντας την εποχή που απεικονίζεται το γεγονός με την σημερινή επίκαιρη πραγματικότητα. Αυτό είναι προσωπικό στυλ της ζωγραφικής του **Καραντάνη**. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και άλλα στοιχεία τεχνολογίας του. Εγώ θα πρόσθετα και μερικά κλασικής αρχαιότητας με μερικούς

και φανταστικά πρόσωπα π.χ. η κόρη με την μαργαρίτα, είτε είναι πραγματικά το πορτρέτο της γυναίκας του **Μαρίας Γιαλούρη**. Στην κόρη με την μαργαρίτα βλέπουμε ένα αδιόρατο χαμόγελο της κοπέλας που πηγάζει από την προσδοκία να βγει το επιθυμητό αποτέλεσμα «**μ' αγαπά, δεν μ' αγαπά**», θα μπορούσα να πω ότι είναι το ίδιο που συμβαίνει με την Αναγεννησιακή Τζοκόντα. Στο πορτρέτο της γυναίκας του παρουσιάζεται αυτό το αυστηρό και ίσως χωρίς έκφραση πρόσωπο που ανταποκρίνεται στο αρχοντικό ύφος της νοικοκυράς που θέλει να το διαιωνίσει για πάντα. Μόνο το βλέμ-

Λεπτομέρεια από την παραπάνω αγιογραφία

κίνες που βάζει σαν πλαίσια της εικόνας ή ακόμα και στάση ή ενδυμασία όπως η Αγία Αικατερίνη που περισσότερο μοιάζει με τη θεά Άρτεμη παρά με την παραδοσιακή μορφή της Αγίας με τον τροχό και άλλα σύμβολα. Το ίδιο και ο Άγιος Γεώργιος όρθιος (χωρίς άλογο) σαν Ρωμαίος αξιωματούχος πολεμιστής. Διότι δεν είναι μόνο οι αγιογραφίες που έχουν αυτά τα στοιχεία αλλά και οι απλές προσωπογραφίες που είτε εί-

μα έχει όλη τη ζεστασιά της γυναίκας - συζύγου - μάνας. Αυτό και μόνο αρκεί, αυτό ήθελε να αποτυπώσει, και το πέτυχε.

Πέθανε το 1930, μαρτυρία που φαίνεται σε ιδιωτικό πρόχειρο ημερολόγιο του παππού μου Ευστρατίου Εμμαν. Παντελέλλη (1869-1942) με τον οποίο ήταν φίλοι.

**Ευστράτιος Παντελέλλης
Φιλόλογος**

ΠΛΩΜΑΡΙΤΙΚΟ ΜΑΝΤΙΛΙ

Στην ιδιαίτερα αξιόλογη και πολύτιμη συλλογή του Λυκείου Ελληνίδων Αθηνών εκτίθεται ένα υπέροχο έργο τέχνης, ένα αυθεντικό μαντίλι κεφαλής (τσεμπέρι) που προέρχεται από το Πλωμάρι.

Οι διαστάσεις του είναι 1,10 X 1,10 και το υλικό του λεπτό βαμβάκερο τουλπάνι.

Τα μαντίλια αυτού του τύπου φτιάχνονταν στο Πλωμάρι από ειδικές τεχνίτριες, τις πακίτριγες (πατήτριες). Στην αρχική του μορφή το μαντίλι λεγόταν δραμίσιο τουλπάνι. Στη συνέχεια αγοράζονταν και βαφόταν σε διάφορα χρώματα.

Με ένα είδος ξύλινης στάμπας (ξυλότυπο) που έφερε χαραγμένο το σχέδιο, αφού το βουτούσαν στο χρώμα της προτίμησής τους, πατούσαν στο γύρο και το κέντρο του μαντιλιού το περίγραμμα του σχεδίου και στη συνέχεια το ζωγράφιζαν με πινέλο.

Στον περίγυρο το συγκεκριμένο μαν-

τίλι φέρει μπορντούρα με φυτικά σχέδια και στο κέντρο ένα κλαδωτό μοτίβο (στεφάνι) που περιβάλλει ένα μπουκέτο λουλουδιών/Έχει χρώμα πράσινο με κρεμεζί λουλούδια. Κατασκευάστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα. Χρήστης ήταν γυναίκα μεσήλικη, παντρεμένη, νοικοκυρά.

Ευχαριστούμε τον **κ. Αριστείδη Φρυδά** για την πολύτιμη βοήθεια και προσφορά του.

Ήλιος: Φίλος ή εχθρός;

Εμπεριστατωμένα, απλά και κατανοητά και με επεξηγηματικές φωτεινές διαφάνειες ανέπτυξαν το θέμα οι εκ Γέρας χειρουργός ογκολόγος **Γρηγόρης Κυριακού** και η ερευνήτρια της Ιατρικής **Ιωάννα Μανιού**, την **Τετάρτη, στις 22 Ιουνίου 2011**, στην αίθουσα του Μουσείου της πόλης των Αθηνών, στην πλατεία Κλαυθμώνος, παρουσία μεγάλου αριθμού ακροατών.

Η επιτυχημένη αυτή εκδήλωση συνδιοργανώθηκε από το Μουσείο της πόλεως των Αθηνών, το Σύλλογο των Γεραγωγών Αττικής και το Σύνδεσμό μας.

ΛΕΣΒΟΣ 1912-2012: ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Πρόκειται για επετειακή αξιολόγηση έκδοση, που την επιμελήθηκε η Λέσχη Πλωμαρίου “Βενιαμίν ο Λέσβιος”. Τα κείμενα αναφέρονται σ’ όλα τα γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από την 8η Νοεμβρίου του 1912, κατ’ αυτή και όσα ακολούθησαν μέχρι την 8η Δεκεμβρίου 1912 και μετά τη μάχη του Κλαπάδου, οπότε και παραδόθηκαν οι Τούρκοι. Μάλιστα αναφέρεται και στο πώς οι Τούρκοι έχουν καταγράψει τα γεγονότα αυτά.

Οι τελευταίες σελίδες του λευκώματος είναι ημερολόγιο του 2012, με ιστορικές αναφορές, όπως εμφανίζονται στο Λεσβιακό τύπο των χαρμόσυνων εκείνων ημερών.

Αξίζει να το προμηθευτείτε για σας και κυρίως για τα παιδιά σας. Είναι ένα ντοκουμέντο, Λεσβιακό, πλήρες και αντικειμενικό.

Παρουσιάστηκε και στη Μυτιλήνη και στη Θεσσαλονίκη.

Η παρουσίασή του στην Αθήνα έγινε, την Κυριακή 13 Νοεμβρίου 2011, στην αίθουσα της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών, Ακαδημίας 20, απ’ όπου και η φωτογραφία, παρουσία πολλών επωνύμων και πλήθους Λεσβίων, καθώς και Προέδρων και μελών Λεσβιακών Σωματείων Αττικής και του Συνδέσμου μας “Βενιαμίν ο Λέσβιος”.

Χαιρετισμούς έστειλε ο βουλευτής **Σπύρος Γαληνός**, ο από την Αγία Παρασκευή **Χαράλαμπος Αθανασίου**, Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων και δια ζώσης χαιρέτισε ο υπουργός **Νίκος Σηφουνάκης**.

Η παρουσίαση έγινε από τον **Ξενοφώντα Μαυραγάνη**, Πρόεδρο της Λέσχης Πλωμαρίου, το **Χριστόδουλο Τσακιρέλλη**, Πρόεδρο της ΟΛΣΑ, το **Βασίλη Χιώτη** και

Γιάννη Παπουτσάνη, δημοσιογράφους και τον **Αντώνη Λιάκο**, καθηγητή της νεώτερης ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, που, σύμφωνα με τα δελτία τύπου που δόθηκαν στις εφημερίδες, έκλεισε την εκδήλωση.

Την εκδήλωση όμως έκλεισε το μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου μας, που είναι και μέλος της Λέσχης Πλωμαρίου, **Στρατής Ψαρράς**, Δικηγόρος και Αρχιπλοίαρχος Δικ. ε.α. του Πολεμικού Ναυτικού. Αναφέρθηκε στο ιστορικό της επιλογής από το **Ναύαρχο Κουντουριώτη** του Μούδρου της Λήμνου, ως ορμητηρίου της επικυριαρχίας του Στόλου μας στο Αιγαίο, με την κατάληψη πρώτα της Λήμνου, την καταναυμαχηση του Τουρκικού Στόλου, την απελευθέρωση των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου και την παρεμπόδιση του εφοδιασμού του Τουρκικού Στρατού, που πολεμούσε στα πεδία της Βορείου Ελλάδας. Παραλλήλως δε, κλείνοντας, τα σημερινά δρώμενα, στη Θράκη, στο Αιγαίο και στην Κύπρο με τα όσα τότε διαδραματίστηκαν, τονίζοντας τις διαφορές και τους κινδύνους που επαπειλούνται.

Η εκδήλωση τελικά ολοκληρώθηκε με μεζέδες από Λεσβιακά καλούδια, που συνόδευσαν το ούζο και το κρασί που προσφέρθηκε.

Χριστουγεννιάτικοι ύμνοι στο Πλωμάρι μας

Η Βυζαντινή Χορωδία Πλωμαρίου έχει μέλη, παιδιά, φοιτητές, γυναίκες και άνδρες, πάνω από σαράντα. Διευθύνεται από το **Γιώργο Μιχαλέλλη**, Πρωτοψάλτη της Αγίας Παρασκευής.

Προπαραμονή της Πρωτοχρονιάς, την **Παρασκευή 30 Δεκεμβρίου**, η χορωδία και ο χοράρχης της πραγματοποίησαν εορταστική εκδήλωση μέσα στο επιβλητι-

κό εσωτερικό του ναού της Αγίας Παρασκευής, όπως φαίνεται στη φωτογραφία.

Οι τυχερές και οι τυχεροί παρόντες απήλαυσαν χριστουγεννιάτικους βυζαντινούς ύμνους, κάλαντα και χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

Η φωτογραφία και οι πληροφορίες είναι από τις εφημερίδες ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ, Εμπρός και ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ.

ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ο εορτασμός τους φέτος έγινε, στις **23 Οκτωβρίου**, ημέρα Κυριακή, πάνω στο θωρηκτό «**ΑΒΕΡΩΦ**», στην τότε ναυαρχίδα του στόλου μας.

Συνδιοργανωτές ήταν: η Ομοσπονδία Λημνιακών Συλλόγων, η Ομοσπονδία Λεσβιακών Συλλόγων Αττικής, η Ομοσπονδία Χιακών Σωματείων, η Ομοσπονδία Σαμιακών Συλλόγων, η Πανικαριακή Αδελφότητα, η Αδελφότητα Ψαριανών, ο Σύλλογος Αγίου Ευστρατίου, ο Σύλλογος Φίλοι Οινουσών και η Ομοσπονδία Δωδεκανησιακών Σωματείων.

Μετά τη δοξολογία, τους χαιρετισμούς, τις ομιλίες και την κατάθεση στεφάνων, ακολούθησαν χοροί, κεράσματα και ξενάγηση στους χώρους του «**ΑΒΕΡΩΦ**», ενώ λίγο πιο πέρα συμπλήρωνε το όλο σκηνικό η αραγμένη Αθηναϊκή τριήρης.

8η Νοεμβρίου

Του Στρατή (Τάκη) Ψαρρά

Τριπλή γιορτή: Των Ταξιαρχών, Ονομαστική, Ελευθερία.

Γιορτάζουμε τους Ταξιάρχες των Άνω Δυνάμεων, τους Αρχιστράτηγους, τους Αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Εδώ κι εκατονταετίες, στη Λέσβο, στη Μαρώνεια (Θράκη), στη Μικρ' Ασία, στην Κρήτη - Ιεράπετρα, στα δυτικά παράλια της Κύπρου, στην Αίγυπτο (Κάιρο-Αλεξάνδρεια), τότε όπου υπήρχε Ελληνισμός, αλλά και σχεδόν σ' όλη την Ελλάδα, οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί σέβονται και τιμούν τους Ταξιάρχες. Ακόμα και Μουσουλμάνοι τους σέβονται, όπως και τον Άγιο Γιώργη.

Ναοί και ξωκλήσια παντού υπάρχουν αφιερωμένοι στους Ταξιάρχες Μιχαήλ και Γαβριήλ. Μισοκαταστραμένοι υπάρχουν στο Αϊβαλί και στα Μοσχονήσια, ίσως κι αλλού. Γνωστοί είναι: Στα Μεστά της Χίου και κύρια στο νησί μας. Στο Μόλυβο, στο Ψηλομέτωπο, στη Φίλια, στην Πελόπη, στο Μανταμάδο, στον Ανώματο, στον Παπάδο, στο Καγιάνι, στα Παράκοιλα και στην περιφέρεια του Πλωμαρίου μας. Συγκεκριμένα, στο Ακράσι, στον Κάτω Τζίγκλο, στην Άμαξο βρίσκουμε τον Παλιουχουριανό Ταξιάρχ' και στην Κουρνέλα του Κουρνιλιάκ'. Στο ξωκλήσι τούτο κάποιοι ασεβείς αποθήκευαν ζωοτροφές κι άλλα. Άλλες κι άλλοι όμως, που δε θέλησαν ν' αναφερθούν τα ονόματά τους, το καθάρισαν, το καινούργιωσαν και συνεχίζουν να τ' ομορφαίνουν. Μάλιστα το λειτούργησαν, βοήθειά τους.

Στους Ταξιάρχες οι Χριστιανοί αφιερώνουν, όπως και σ' άλλους Αγίους, τα παιδιά τους, βαπτίζοντάς τα με τα ονόματά τους και μ' άλλα συναφή. Έτσι τη μέρα αυτή έχουν την ονομαστική τους γιορτή, ο Μιχάλης, η Μιχαέλα, ο Γαβριήλ, η Γαβριέλα, ο Ταξιάρχης, η Ταξιαρχούλα, ο Άγγε-

λος, η Αγγελική, ο Σταμάτης, ο Σεραφεΐμ, ο Στρατής και η Στρατούλα, που όμως είναι βαπτισμένοι Ευστράτιος και Ευστρατία. Και που στην Αγιασώτικη, Μανταμαδιώτικη και Πλωμαρίτικη ντοπιολαλιά λέγονται Στρατήγης, Στρακήγης και Στρατγούλα, δηλαδή (χωρίς τη σύντμηση τη φωνητική) Στρατήγης και Στρατηγούλα, από τους Αρχαγγέλους Στρατηγούς.

Είναι γεγονός πως το Στρατήγης το έκαναν Ευστράτιος και παρά ταύτα δε γιορτάζουμε στις 9 Ιανουαρίου ή στις 13 Δεκεμβρίου αλλά τούτη τη μέρα των Ταξιαρχών. Τι συνέβη;

Η απάντηση έρχεται από πολλά βαφτιστικά, σίγουρα διακοσίων ετών και παρ'άνω και από κάτι που μεσολάβησε.

Ένα από τα βαφτιστικά είναι του παππού μου, που ονομάζει και 'κείνον και τον παππού του, δηλ. τον προπαππού μου, Στρατήγη, ενώ στο Ληξιαρχείο Πλωμαρίου τον γράφουν Ευστράτιο. Γράφουν στο βαφτιστικό: "Αριθ. 46, ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΣΩΣΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΚΑΙ ΤΕΝΕΔΟΥ. Ο Αρχιερατικός Επίτροπος... βεβαιού ότι το έτος 1873 εγεννήθη παιδίον άρρεν του εκ Πλωμαρίου Γεωργίου Στρατήγη Ψαρά και της Μαριγούς... όπερ εβαπτίσθη εν τω νάω του Αγίου Νικολάου... κληθέν Στρατήγης... Εν Πλωμαρίω τη 7 Μαΐου 1873".

Και η συνέχεια.

Τριάντα τέσσερα χρόνια μετά, το 1907, στο βαφτιστικό του πατέρα μου διαπιστώνουμε αλλαγές. "ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ". Το και ΤΕΝΕΔΟΥ το έβγαλαν. Επίσης ο παππούς αναφέρεται με το όνομα Ευστράτιος. Πώς και γιατί δεν μπόρεσα να πληροφορηθώ. Λέγεται ότι, όπως και τώρα ακόμα συμβαίνει, όπου μπορούσαν άλλαζαν ή δε βάφτιζαν με ονόματα που δεν

ήταν ορθοδοξοχριστιανικά. Πάντως ένα είναι γεγονός: αδιαμφισβήτητο. Ότι όταν εφαρμόστηκε και στο Πλωμάρι ο νόμος περί Ληξιαρχικών Πράξεων, μάλλον την 1η Ιανουαρίου 1927, οι ασχοληθέντες με τη σύνταξη των βιβλίων αυτών ή δεν είχαν υπόψη τους τα βαφτιστικά ή σκοπίμως τα αγνόησαν.

Παρά τις αλλαγές, που τα “έτσι θέλω” επέβαλαν, ο κόσμος αδιαφόρησε και αδιαφορεί με τα καμώματα της μαυρομύτας. Καμώματα που είχαν αποτέλεσμα ν’ αλλάζουν το όνομα που δόθηκε στην κολυμπήθρα. **Συνεχίζεται λοιπόν ο Ευστράτιος να λέγεται Στράτος, Στρατής, Στρατήγης και Στρακήγης και να γιορτάζεται τη μέρα των Ταξιαρχών.**

Η θρησκευτική αυτή γιορτή των Παμμεγίστων Ταξιαρχών και ονομαστική γιορτή χιλιάδων Ελληνίδων και Ελλήνων, κατά την οποία κάθε χρόνο χιλιάδες, μικροί και μεγάλοι, πεζοπορούν για να πάνε στη χάρη τους στο Μανταμάδο, έλαβε και την ιστορική της διάσταση (όπως και η 25η Μαρτίου) εδώ κι ενενήντα εννέα χρόνια.

Οκτώβρης του 1912 και ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος έχει αρχίσει. Ο Στρατός καταλάμβανε κι ελευθέρωνε στεριές. Το Πο-

λεμικό Ναυτικό κυριαρχούσε στη θάλασσα κι ελευθέρωνε νησιά.

Ο **Ελευθέριος Βενιζέλος** τιμόνευε το σκαρί Ελλάδα. Οι Οθωμανοί Τούρκοι διώχνοταν, παρά τις ραδιουργίες και τις τρικλοποδιές των έκτοτε δήθεν συμμάχων μας, των Γερμανών και των τοποτηρητών τους αντιβενιζελικών.

Ξημέρωσε και η 8η Νοεμβρίου 1912 και μαζί της ανέτειλε και η λευτεριά του νησιού μας.

8 Νοεμβρίου 1912 και 8 Νοεμβρίου 2012. Συμπληρώνεται η πρώτη εκατονταετηρίδα. Ένας αιώνας μέσα στην αιωνιότητα. Κι ενώ τα συμφωνημένα πρέπει να τηρούνται (PACTA SUNT SEPVANTA), τα ντόπια και ξένα συμφέροντα αγκαλιά βυσοδομούν, διαβρώνουν και υποσκάπτουν την Ελλαδική εδαφική κυριαρχία. Κι ενώ έβαλαν τον εχθρό στην πόλη μας (...μπήκαν στην πόλη οι οχτροί κι εμείς γελάμε...), ενώ τα σπίτια μας άρχισαν να καίγονται όλοι μας ζούμε στο μικρόκοσμό μας και τραγουδούμε (...υμείς άδετα...). Οι πωλούντες όμως θεάματα μονοπωλούν, κατά τη συνήθειά τους, γεγονότα κι εκδηλώσεις.

Ζήτω το νησί μας η Λέσβος. Ζήτωσαν οι τρεις γιορτές.

Εκδηλώσεις Δ' τριμήνου στο Πλωμάρι μας

Εκ παραδρομής στο Γ' τρίμηνο δεν αναφέρθηκαν τα πανηγύρια στην Άμαξο που έγιναν στη Παναγία Αηδονιάτσα και στην Παλιακκλησιά την ίδια ημέρα, που γιορτάζουμε το Γενέθλιο της Παναγίας μας και συγκέντρωσαν αρκετό κόσμο, και προσεφέρθησαν καφέδες, αναψυκτικά και σπιτικά γλυκά. Επίσης στην Άμαξο γιορτάστηκε και η γιορτή του Αγίου Ευσταθίου, που είχε κόσμο από Πλωμάρι και Παλαιοχώρι Μεγαλοχώρι. Επί τη ευκαιρία καλό είναι ν' αναφέρουμε ότι για τα εξωκλήσια αυτά στην Άμαξο έδειξαν εδώ και μερικά χρόνια αρκετό ενδιαφέρον

μερικές οικογένειες για την επισκευή και την ανακαίνισή τους, όπως η οικογένεια **Γρηγορίου και Παπαδούλας Βουνάτσου**, οι αδελφοί **Δημήτριος και Αντώνιος Ανδριώτης** στη μνήμη των γονέων τους, που παραθέριζαν εκεί, η κυρία **Μαρία Μωραϊτου - Ξανθούλη**, που έχει προσφέρει πολλά και στην Παναγία στα Κουτρούλια και άλλοι ευσεβείς Χριστιανοί, επώνυμοι και ανώνυμοι.

Αξίζουν τα συγχαρητήριά μας για την αγάπη τους προς την Εκκλησία μας και για την συντήρηση παλαιών και ιστορικών εξωκκλησίων της περιοχής μας.

Μπράβο τους και να έχουν την ευλογία της Παναγίας μας και των Αγίων.

Την **2α Οκτωβρίου** ημέρα Κυριακή γιορτάστηκε ο Αγ. Κυπριανός και η Αγία Ιουστίνη, που υπάρχει παρεκκλήσι στον αύλειο χώρο του Αγ. Νικολάου, που έγινε αγιασμός και αρτοκλασία προς τιμήν των Αγίων.

Στις **8 Οκτωβρίου** γιορτάστηκε στις Σπίδες Μεγαλοχωρίου η Οσία Πελαγία στο νεόδμητο εξωκλήσι της Αγίας, που ανηγέρθη πρόσφατα.

Στις **26 Οκτωβρίου** γιορτάστηκε το πανηγύρι του Αγ. Δημητρίου η καθιερωμένη δοξολογία για την Εθνική μας γιορτή, επακολούθησε τρισάγιο στο ηρώο των πεσόντων και παρέλαση της μαθητιώσης νεολαίας του Πλωμαρίου.

Την **1η Νοεμβρίου** έγινε λειτουργία στον Ι. Ναό των Αγίων Αναργύρων.

Στις **8 Νοεμβρίου** εορτή των Ταξιαρχών εκτός από τους 3 ενοριακούς ναούς, έγινε λειτουργία και στο Σωμ. παρεκκλήσι της Αγ. Μαγδαληνής και στις 10:30 π.μ. η καθιερωμένη δοξολογία στον Αγ. Νικόλαο για την απελευθέρωση του νησιού μας από τον τουρκικό ζυγό, που οι πρόγονοί μας πρωτοστάτησαν γι' αυτό.

Στις **9 Νοεμβρίου** γιορτάστηκε πανηγυρικά ο Άγιος Νεκτάριος στο γραφικό και ξεχωριστό εξωκλήσι του στην περιοχή της Αγ. Βαρβάρας, που ανήγειραν προ ετών οι οικογένειες **Τάκη Χαλαυτή** και **Βασιλείου Λούπου**.

Στις **13 Νοεμβρίου** ημέρα Κυριακή γιορτάστηκε πανηγυρικά ο Μεγάλος και Μαρτυρικός Ιεράρχης ο Αγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος στον ενοριακό του Ναό στο Πλωμάρι και για το μεγάλο έργο του, τα συγγράμματά του και για την εξορία του μίλησε παραστατικότερα ο **πατήρ Ευστράτιος**. Στο τέλος έγινε αρτοκλασία, που κάθε χρόνο κάνει προς τιμήν του Αγίου η οικογένεια **Ευαγ. και Νίτσας Μουτζούρη**.

Στις **21 Νοεμβρίου** γιορτάστηκαν τα Εισόδια της Θεοτόκου στον Ιστορικό Ναό της

Παναγίας στα Κουτρούλια με προσέλευση αρκετού κόσμου.

Στις **30 Νοεμβρίου** στον επίσης παλαιό και Ιστορικό Ναό του Αγίου Ανδρέα στο Κάτω Χωριό γιορτάστηκε πανηγυρικά ο Πρωτόκληρος Μαθητής του Κυρίου με την προσέλευση αρκετών προσκυνητών από το Πλωμάρι και τα γύρω χωριά.

Στις **4 και 5 Δεκεμβρίου** γιορτάστηκε η Αγία Βαρβάρα και ο Άγιος Σάββας στην περιοχή Αγ. Βαρβάρας και στο Σκορδελλό.

Στις **6 Δεκεμβρίου** γιορτάστηκε ο Άγιος Νικόλαος Πολιούχος του Πλωμαρίου με κάθε λαμπρότητα, παρουσία του Σεβασ. Μητροπολίτου μας που στο τέλος της πανηγυρικής θ. λειτουργίας προέστη της δοξολογίας για τις Ναυμαχίες Έλλης και Λήμνου και στη συνέχεια της λιτανεύσεως της Ιεράς εικόνας και των Αγίων λειψάνων, επακολούθησε δεξίωση των Αρχών για καφέ και γλυκά στην καφετέρια “εν ΠΛΩ”.

Ο Σύλλογος Πλωμαριτών Αττικής «Βενιαμίν ο Λέσβιος» τέλεσε προεορτίως, τον πολιούχο της γενέτειρας Άγιο Νικόλαο στον Ι. Ναό Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης στην Ομόνοια, που συμμετείχε το Δ.Σ. του Συνδέσμου, αρκετοί Πλωμαρίτες, που μένουν στην Αθήνα πολλά χρόνια και παρέστησαν στη Θ. Λειτουργία δύο Πλωμαρίτες Κληρικοί ο **Αρχιμ. π. Χρυσόστομος Μαϊδάνης**, Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Ιερισσού και Αγίου Όρους και ο **Πρωτ. π. Ευστράτιος Μανωλέλλης**. Μίλησε στην εκκλησία ο **πατήρ Χρυσόστομος**.

Επακολούθησε δεξίωση όλων των Μελών στα γραφεία του Συνδέσμου.

Τα Χριστούγεννα γιορτάστηκαν πανηγυρικά σε όλο το Χριστιανικό κόσμο.

Στις **31 Δεκεμβρίου** έγινε η κοπή της Βασιλόπιτας στο Μιχαλέλειο Γηροκομείο Πλωμαρίου και προσεφέρθησαν δώρα στα γεροντάκια μας και στους παρισταμένους αναψυκτικά και διάφορα γλυκά, μελομακάρονα κλπ.

Θα ήταν παράλειψή μας να μην ανα-

φέρουμε ότι η μικτή χορωδία του Πλωμαρίου υπό τον Χοράρχη κ. **Γεώργιο Μιχαλέλλη** στις **23 Δεκεμβρίου** έκανε μια όμορφη Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση με Χριστουγεννιάτικους ύμνους που έψαλε στο Ναό της Αγ. Παρασκευής με μεγάλη επιτυχία και την επομένη, παραμονή των Χριστουγέννων, έψαλαν τα κάλαντα σε όλο το Πλωμάρι και έδωσαν χαρά σε όλους τους κατοίκους του Πλωμαρίου μας, που είναι όλοι στενοχωρεμένοι και πικραμένοι, που πήραν από το Πλωμάρι τη Δ.Ο.Υ. και το Ι.Κ.Α. και ταλαιπωρούνται άδικα πηγαίνοντας στη Μυτιλήνη για κάθε πρόβλημά

τους που αφορά Εφορία και ΙΚΑ, που επί πολλά χρόνια εξυπηρετούσαν τους κατοίκους του Πλωμαρίου και των γύρω περιοχών χωριών μας και δεν φθάνει που ο Καλλικράτης κατήγγησε το Δήμο Πλωμαρίου, που από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας λειτουργούσε σαν Δήμος, στη δεύτερη πόλη του νησιού μας, τώρα θέλουν να μας υποτιμήσουν περισσότερο.

Οι συμπατριώτες μας Πλωμαρίτες πρέπει να ξυπνήσουν και με παρρησία να διεκδικούν τα δικαιώματά τους μακριά από κόμματα και συμφέροντα.

π. Ε.Μ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΗΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Η προσωπικότητα, ο βίος και τα θαύματα του Αγίου Νικολάου πολύ νωρίς αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για τους χριστιανούς αγιογράφους, οι οποίοι χρησιμοποιώντας το χρωστήρα ή τις ψηφίδες, τον ζωγράφισαν σε τοιχογραφίες, σε ψηφιδωτά και σε φορητές εικόνες ποικίλων διαστάσεων.

Η ολοκληρωμένη διαμόρφωση της απεικόνισης του Αγίου Νικολάου πρέπει να αναζητηθεί στα έργα της μνημειώδους μεσοβυζαντινής τέχνης. Στα έργα αυτά ο συνηθέστερος τύπος τού εν λόγω Αγίου έχει ως κύρια χαρακτηριστικά το κάπως πλατύ κρανίο, τη μετωπική φαλάκρα, τη στρογγυλή γενειάδα, το μέτριο μουστάκι με τις άκρες προς τα κάτω και τα μάγουλα με εσοχές (ρουφηγμένα).

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά μπορεί να αναζητήσει κανείς στις εικονογραφίες του Αγίου που ιστορήθηκαν κατά την περίοδο από τον ΙΑ' μέχρι και τον ΙΓ' αιώνα. Κατ'εξοχήν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, που βρίσκονται μέσα και έξω από την Ελλάδα, είναι μεταξύ άλλων και τα παρακάτω.

α) Το ψηφιδωτό του Καθολικού της Μονής του Οσίου Λουκά Φωκίδας, του ΙΑ' αι-

ώνα.

β) Η τοιχογραφία του ναού Νερεντίζα, κοντά στην πόλη Νοβγκορόντ της Ρωσίας, του ΙΒ' αιώνα.

γ) Οι δύο φορητές εικόνες της Μονής του όρους Σινά για τις οποίες έκαναν ειδική μελέτη ο Γεώργιος και η Μαρία Σωτηρίου.

Από την Μακεδονική εποχή (867-1056) παράλληλα με τον στρογγυλό τύπο του προσώπου του Αγίου Νικολάου, εμφανίζεται και ο επιμήκης τύπος με κλασικά παραδείγματα:

Α) Μία φορητή εικόνα που είναι αποθησαυρισμένη στη Μονή της Αγίας Αικατερίνης του όρους Σινά.

Β) Μία φορητή εικόνα που βρίσκεται στο μουσείο του Καΐρου.

Γ) Μια φορητή εικόνα που βρίσκεται στη συλλογή Πλεχάνωφ στη Μόσχα.

Ως προς την προέλευση ή την τεχνοτροπία των απεικονίσεων του Αγίου Νικολάου παρατηρούμε ότι αυτές που ανήκουν στην Επαρχιακή ή Λαϊκή τέχνη, διακρίνονται για τη σχηματικότητα των χαρακτηριστικών του προσώπου, ενώ εκείνες που ανήκουν στην τέχνη της Πρωτεύουσας διακρίνονται για τη λεπτή πλάση του προσώπου, για τη φωτεινότητα των χρωμάτων

και για το μείλιχιο της φυσιογνωμίας. Άριστο δείγμα απεικόνισης του Αγίου Νικολάου στο οποίο δικαιολογημένα θαυμάζει κανείς το αριστοκρατικό και μεγαλοπρεπές της τέχνης της Πρωτεύουσας είναι το υπέροχο ψηφιδωτό που βρίσκεται στο Καθολικό της Μονής Δαφνίου, του ΙΑ αιώνα.

Ο Άγιος Νικόλαος σε όλες τις παραστάσεις, με οποιονδήποτε τύπο κι αν αποδίδεται, εικονίζεται φορώντας την αρχιερατική στολή, με κύριο χαρακτηριστικό το Ωμοφόριο και το Ευαγγέλιο στο αριστερό χέρι χωρίς τα μεταγενέστερα άμφια του επισκόπου (σάκο, μίτρα, ποιμαντορική ράβδο).

Στις περισσότερες απεικονίσεις σε φορητές εικόνες εμφανίζεται από τη μέση και πάνω αλλά δεν σπανίζουν και εκείνες στις οποίες απεικονίζεται ολόσωμος σε όρθια στάση ή ολόσωμος ένθρονος πάνω σε βάθρο.

Δεδομένου ότι ο Άγιος Νικόλαος από πολύ νωρίς (Θ' αιώνα) κατέλαβε θέση πρωτεύουσα στην ιεραρχία των Αγίων, πάρα πολλές φορές εικονίζεται σε τρίπτυχα, ακόμα και σε αυτό το θέμα της «Δέησης», στη θέση του Ιωάννη του Προδρόμου.

Συνήθως στις τοιχογραφίες αλλά και στις φορητές εικόνες του Αγίου Νικολάου, συνιστορούνται, περιμετρικά της κεντρικής εικόνας, διάφορες σκηνές από το βίο και τα θαύματά του, όπως αυτά αναφέρονται σε διάφορα συναξάρια, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται κυρίως στις δέκα επτά σε ό,τι αφορά τις αρχαιότερες εικόνες του Αγίου.

Οι δέκα από τις δέκα επτά σκηνές, δηλαδή α) η γέννηση του Αγίου, β) ο Άγιος οδηγούμενος στο δάσκαλο, γ) ο Άγιος χειροτονούμενος ιερέας, δ) ο Άγιος χειροτονούμενος επίσκοπος, ε) ο Άγιος σε όνειρο του Έπαρχου, στ) ο Άγιος σε όνειρο του βασιλιά Κωνσταντίνου, ζ) η ερώτηση του βασιλιά, η) οι τρεις νέοι στη φυλακή, θ) ο Άγιος σώζοντας τους τρεις

αθώους από το ξίφος και ι) οι τρεις άνδρες που ευχαριστούν τον Άγιο, βρίσκονται σε τοιχογραφίες ναών των πόλεων Μπογιάννα (ΙΓ' αιώνας) και η Κουρτέα ντε Αρτζές (ΙΔ' αιώνας) της Ρουμανίας.

Η δεύτερη από τις παραπάνω σκηνές, δηλαδή «**ο Άγιος οδηγούμενος στο δάσκαλο**», βρίσκεται μαζί με άλλες έντεκα σκηνές, και σε φορητή εικόνα του ΙΕ' αιώνα που βρίσκεται στη Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου στην Πάτμο, με την χαρακτηριστική ανορθόγραφη επιγραφή «ΕΝ ΤΟ ΣΚΟΛΙΟΝ».

Επίσης από τις παραπάνω δέκα σκηνές, οι πέντε τελευταίες εικονίζονται και σε αξιόλογες τοιχογραφίες του ΙΒ' αιώνα στο ναό του Σωτήρος Χριστού στην περιοχή του Ελαιώνα των Μεγάρων.

Συχνά συναντούμε και τις παρακάτω σκηνές **α) ο Άγιος δίδοντας τους δαίμονες από το πλοίο, β) ο Άγιος διώκοντας τους δαίμονες από το δέντρο και γ) η Κοίμηση του Αγίου**. Οι δυο πρώτες ιστορούνται με μεγάλη επιτυχία στον προαναφερθέντα ναό των Μεγάρων.

Στις παραπάνω δέκα τρεις σκηνές που αναφέραμε πρέπει να προσθέσουμε άλλες τέσσερις, από τις οποίες οι τρεις αναφέρονται σε θαύματα του Αγίου σχετιζόμενα με τους Άραβες κατακτητές της Κρήτης και της Σικελίας όπως **α) η σύλληψη από τους Αγαρηνούς του πρεσβυτέρου από τη Σικελία, β) ο Άγιος αρπάζοντας τον αιχμάλωτο νέο Βασίλειο από τη σκηνή του Εμίρη της Κρήτης και γ) ο Άγιος επαναφέροντας τον νέο στους γονείς του**.

Τέλος, η τέταρτη σκηνή της τελευταίας ομάδας και δέκατη έβδομη του συνόλου των σκηνών, αναφέρεται στην αγαθοεργία του Αγίου. Σε αυτή ο επίσκοπος των Μύρων Νικόλαος εικονίζεται να βοηθά το φτωχό πατέρα των τριών κοριτσιών αφήνοντας το βράδυ από το ανοιχτό παράθυρο ένα πουγκί με χρυσά νομίσματα.

Αυτή η τελευταία σκηνή, μαζί με τις: ο Άγιος σε όνειρο του βασιλιά, οι τρεις

νέοι στη φυλακή και η Κοίμηση του Αγίου, βρίσκονται και στις τοιχογραφίες του ναού Αγίου Νικολάου Κασνίτζη στην Καστοριά, οι οποίες, όπως απέδειξε ο Αναστάσιος Ορλάνδος, είναι έργα του ΙΑ' αιώνα.

Η σκηνή του προφητικού οράματος κατά το οποίο ο Χριστός και η Παναγία του προσφέρουν τα σύμβολα του επισκοπικού βαθμού (το Ευαγγέλιο για το διδακτικό έργο και το Ωμοφόριο για το λατρευτικό), βρίσκεται σε υπέροχη ψηφιδωτή εικόνα του ΙΑ' αιώνα στη Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου στην Πάτμο, σε τοιχογραφία του ναού των Αγίων Αναργύρων Καστοριάς και κυρίως σε φορητές εικόνες μεταβυζαντινής εποχής.

Η τελευταία αυτή σκηνή, στην «Ερμηνεία» του Διονυσίου και στο «Θησαυρό»

του Δαμασκηνού, συνδέεται με το επεισόδιο του Αρείου στην Α' Οικουμενική Σύνοδο στην οποία μετείχε ο Άγιος ως επίσκοπος Μύρων της Λυκίας.

Εκτός από τις δέκα επτά σκηνές που περιβάλλουν την κύρια εικόνα του Αγίου Νικολάου, τις οποίες βρίσκουμε σε αρχαίες εικόνες, οι μεταγενέστεροι αγιογράφοι, εμπνεόμενοι από τη μεγάλη ποικιλία των περιστατικών του βίου του Αγίου, όπως αυτά αναφέρονται στα συναξάρια, και νιώθοντας κάπως ελεύθεροι αφού δεν έχει καθιερωθεί με αυστηρότητα συγκεκριμένη ομάδα σκηνών που να πλαισιώνουν την κύρια μορφή, έχουν διευρύνει τον κύκλο των παραστάσεων και έχουν αυξήσει τον αριθμό των σκηνών κυρίως με σκηνές από σωστικές επεμβάσεις του Αγίου στη θάλασσα.

Γιώργος Εμμ. Μυτιληναίος

Από το εμπρός της Λέσβου
Απολαύστε το

Η προφητεία ενός ναζι

Β' Παγκόσμιος, 50 χρόνια μετά. Και 'μείς ανατρέχουμε 50 χρόνια πριν. Συγκεκριμένα, σε ένα άρθρο της εποχής εκείνης, που αναδημοσιευόταν στην εφημερίδα «Ελευθερία».

Μόλις έχει λήξει ο πόλεμος και ένας Ελβετός δημοσιογράφος παίρνει συνέντευξη από έναν ανώτατο αξιωματούχο της Καγκελαρίας, ρωτώντας τον χαρακτηριστικά: «Και τώρα τι σκοπεύετε να κάνετε; Νικηθήκατε. Ο κόσμος σάς μισεί. Δεν πρόκειται να ξεχάσει αυτά που κάνατε. Πώς θα ορθοποδήσετε ξανά ως έθνος;»

Και ο Γερμανός τού απαντά με ψυχραιμία ειρωνεία, με λόγια που όταν τα διαβάσαμε ξανακοιτάξαμε πολλές φορές την ημερομηνία του κιτρινωμένου τόμου που διαβάζαμε, μήπως και λαθεύαμε, μήπως και το φύλλο ήταν σημερινό...

Όμως η ημερομηνία δεν άφηνε περιθώρια. Ήταν όντως 50 χρόνια πριν!

«Οι λαοί - απάντησε ο Γερμανός ναζι - ξεχνούν γρήγορα. Αυτή είναι εξάλλου και η διαφορά τους από ένα έθνος που θυμάται, όπως η ανώτερη φυλή των Γερμανών(!). Τα χρήματα που θα δοθούν για την ανοικοδόμηση της Γερμανίας θα είναι πολλά, θα έρθουν να δουλέψουν για μας και αυτοί που μέχρι τώρα πολέμησαν εναντίον μας(!). Είμαστε μια φυλή εργατική, που θα ξαναδημιουργήσει την ισχυρή, ενωμένη Γερμανία(!). Θα δείτε ότι θα γίνουμε η ισχυρότερη οικονομικά χώρα(!). Και τότε ο Γκέμπελς θα μπορέσει να σηκωθεί από τον τάφο του και να αναφωνήσει: "Και όμως νικήσαμε"»!!!

No comment...

Μαρ. Πολ.

Εδώ «Καλλικράτης»

Το έτος 2010 ψηφίστηκε ο «Καλλικράτης». Και από τον Ιανουάριο του 2011, εφαρμόστηκε. Ήδη λοιπόν έχει ζωή ενός χρόνου.

Έτσι αβίαστα μπορούμε να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας για το νέο καθεστώς. Βέβαια, εύκολο ήταν για κάποιον να σκεφθεί και πριν ψηφιστεί ο Νόμος, τι θα σήμαινε ο νέος θεσμός για το Νησί μας.

Τα αποτελέσματα καταστροφικά. Σε όλη τη Λέσβο, με τη γνωστή χωροταξική κατανομή, με πολύ μεγάλη έκταση και χωρίς έργα υποδομής, θεσμοθετήθηκε ένας Δήμος. Έγινε ένας νόμος με πολλή βιασύνη, ανεύθυνα, απρογραμματίστα, αμελέτητα. Όλα φτιαγμένα, στο πόδι, έργο ερασιτεχνών. Έγινε ένα «έκτρωμα», έγινε ο «Κακοκράτης». Στη Λέσβο, με τους 100.000 κατοίκους, έγινε ένας Δήμος (στο δεύτερο σε έκταση νησί). Στην Κρήτη (στο πρώτο νησί) έγιναν πάνω από 20 Δήμοι. Στην Αντίπαρο, ένα μικρό νησάκι δίπλα στην Πάρο και με ελάχιστους κατοίκους, έγινε Δήμος (Ραγκούσης γαρ). Στην Καστοριά με 60.000 κατοίκους έγιναν τρεις Δήμοι (Πετσάλνικος γαρ).

Σκέτη απογοήτευση. Και να σκεφτεί κανείς ότι υπήρξαν υπεύθυνοι άνδρες στο νησί, που δεχτήκανε, ή δεν αντέδρασαν, για τον ένα Δήμο. Άλλοι, τον θέλανε και δεν το ομολογούσανε και άλλοι ελεύθερα διαλαλούσανε ότι θέλουν ένα Δήμο στο νησί. Γιατί άραγε αυτά;!!!

Ας δούμε, όμως, στην πράξη τα αποτελέσματα του «Καλλικράτη».

Ο ένας Δήμος της Λέσβου έχει έδρα τη Μυτιλήνη.

Ο Δήμος Πλωμαρίου, με ιστορία, πολιτισμό και με γενναία προσφορά στην οικονομία του νησιού, και στο παρελθόν και σήμερα, καταργήθηκε. Ο παλιός Δή-

μος έμεινε σήμερα με μισό Αντιδήμαρχο και με ένα τοπικό συμβούλιο χωρίς αρμοδιότητες, που ο μόνος προορισμός του είναι οι Σύμβουλοι χωρίς αρμοδιότητες, που ο μόνος προορισμός του είναι οι Σύμβουλοι να στήνονται στην εξέδρα κατά τις παρελάσεις των μαθητών. Βέβαια μέινανε και τέσσερις - πέντε υπάλληλοι για να εισπράττουν κυρίως τα τέλη ύδρευσης και να αποστέλλουν αμέσως τα εισπραττόμενα στη Μυτιλήνη. Οι Πλωμαρίτες πληρώνουν ανταποδοτικά τέλη με το μεγαλύτερο συντελεστή (1,22), αντίθετα με όλους τους άλλους παλιούς Δήμους, και τη Μυτιλήνη ακόμη που πληρώνουν με συντελεστή 1,4 1,6. Πού θα αποταθούμε για την ανάλογη ανταπόδοση;

Και το κακό προχωρεί: Από το Πλωμάρι έφυγαν η ΔΟΥ και το ΙΚΑ. Συζητείται ότι θα φύγει το Ειρηνοδικείο. Φημολογείται ότι θα περιορισθούν το Αστυνομικό Τμήμα και η Εθνική Τράπεζα. Και το σπουδαιότερο, ότι θα υποβιβαστεί και το Κέντρο Υγείας.

Βέβαια όλα τα πιο επάνω θα έχουν σαν επακόλουθο: να περιοριστεί η κίνηση στα εμπορικά καταστήματα, να κλείσουν καφεενεία, καφετέριες, ζαχαροπλαστεία και εστιατόρια. Πολλοί επιστήμονες θα υποχρεωθούν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους (Δικηγόροι, Οδοντίατροι, Μηχανικοί) και σίγουρα θα υποβιβαστούν και τα Σχολεία.

Έτσι, το Πλωμάρι, η δεύτερη πόλη κάποτε του νησιού, με τη μοναδική θέση και με το μοναδικό λιμάνι στο Νότιο τμήμα του νησιού, έδρα κάποτε και Μητρόπολης, θα καταντήσει χωριό. Δυστυχώς οι σημερινοί Πλωμαρίτες παραλάβαμε από τους γονείς μας ένα ζωντανό οργανισμό και θα παραδώσουμε στα παιδιά μας ένα τυμπανιαίο πτώμα,

που σίγουρα από τη «δυσοσμία» του θα υποχρεωθούν να εγκαταλείψουν το συντομότερο.

Όμως υπάρχουν μελετητές, που υποστηρίζουν ότι η κατάσταση διορθώνεται αρκετά, αν γίνουν τουλάχιστον τρεις Δήμοι στο νησί. Και βέβαια τούτο αφορά όλα τα διαμερίσματα του

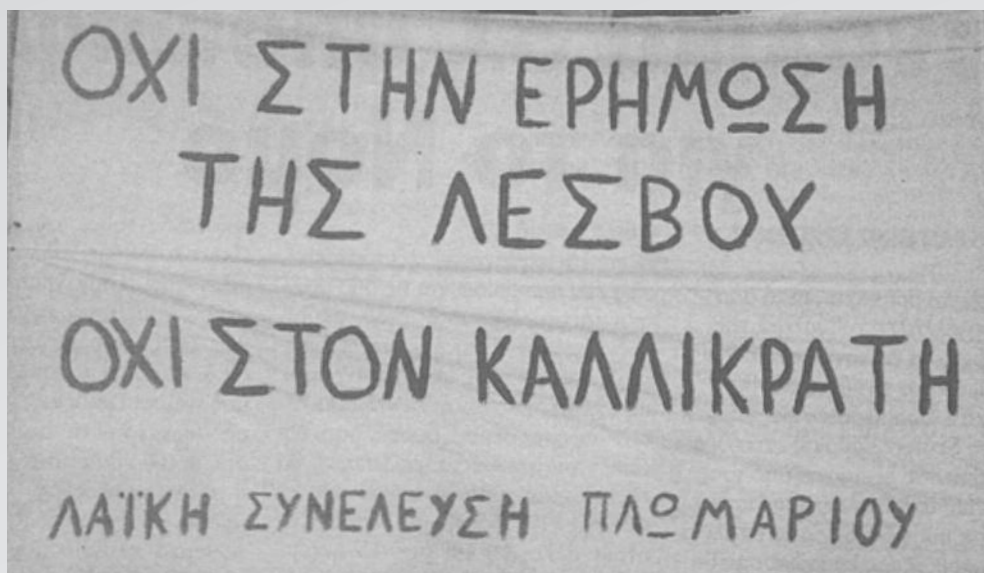
νησιού.

Ο μόνος δρόμος είναι οι ενέργειες και ο αγώνας. Οι Πλωμαρίτες ξεκίνησαν τους Αγώνες με επιτυχία. Στη ζωή κερδίζει αυτός που αγωνίζεται.

24/11/11

Νίκος Λαγουμίδας

Απ' την εφημ. «ΕΜΠΡΟΣ» 6-12-2011

Τη φωτογραφία δημοσίευσε η εφημερίδα της Λέσβου «Εμπρός», την 28η Οκτωβρίου, με τη λεζάντα: Τα σύγχρονα «ΟΧΙ». Μας άρεσε πολύ, συμφωνούμε και την αναδημοσιεύουμε.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας αναφέρθηκε στην στήλη “ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ” ότι η **Μαρία Μαραθianού**, του Ευστράτιου Μαραθianού και της Χιονίας, η οποία κατάγεται από την Πλαγιά Πλωμαρίου, Βιολόγος, Ωκεανογράφος, κρίθηκε άξια διδακτορικού διπλώματος με βαθμό «ΑΡΙΣΤΑ» και αναγορεύτηκε Διδάκτορας του τμήματος Κτηνιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στις 18 Ιουλίου 2011.

Το σωστό είναι η **Μαρία Γιαγνίση-Μαραθianού** του Ευστρ. Γιαγνίση και της Χιονίας Ανέστη Καραμπάση από την Πλαγιά Πλωμαρίου.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

• Στις 1-12-2011 απεβίωσε η συμπατριώτισσά μας **Μαίρη Μαμάκου**, σύζυγος Αλκιβιάδη Γεωργαντέλη.

Στην οικογένειά της το Δ.Σ. του Συνδέσμου απευθύνει τα θερμά του συλλυπητήρια.

ΜΑΡΙΤΣΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΛΟΥΠΟΥ

Το τηλεφώνημα της καληνύχτας αδελφούλα μου
δεν έδειχνε σημάδια αποχαιρετισμού.

Γιατί εμείς, ακόμα κάναμε όνειρα για το χωριό,
τα παιδιά μας, για τα εγγόνια μας.

Αυτά όλα σβήστηκαν το επόμενο πρωινό
σε ώρα μηδέν για σένα.

Όσο για μένα, πονάω και μου λείπεις.

Έλλη

Προσφορές στη μνήμη

Οικ. Γιάννη Κουντουρή, στη μνήμη Ευδοκίας Ταταλιά	30€
Μυρσίνη Μπούκη, στη μνήμη του συζύγου της Αθανασίου.....	100€
Άρτεμις Κολυβά, στη μνήμη του αδελφού της Παναγιώτη	50€
Μυρσίνη Σοφιαδέλλη, στη μνήμη της μητέρας της Ζωής Σανιδά	50€
Οικ. Γιάννη Κουντουρή, στη μνήμη της Ζωής Σανιδά	30€

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Α/φοι Ψαραδέλλη	100€	Δημήτρης Μαραγγέλης	20€
Γιώργος Γεραγωτέλλης	30€	Στάσα	
Ειρήνη Μαρή	20€	Χατζηαναγνώστου-Κουντουρή	20€
Απόστολος Αποστόλου.....	50€	Ρούλα Μαλαμπούλου	30€
Μαρία Γιαννή	20€	Πέρσα Σανιδά	30€
Γρηγόρης Βουνάτσος	20€	Αθηνά Παπαγεωργίου	30€
Αλίκη Λούπου	50€	Αντώνης Λούπος, Ν. Αφρική	100€
Κώστας Μωραΐτης	50€	Τούλα Καλαφατέλλη.....	20€
Ηρακλής Κωνσταντινίδης	50€	Μυρσίνη Χριστέλλη.....	20€
Χρήστος Φουντούλης	20€	Γρηγόρης Μανωλέλλης	
Αντώνης Καβαρνός.....	50€	του Γεωργ., Ν. Αφρική	50€
Κώστας Καβαρνός.....	50€	Παναγιώτης Στεφάνου	25€
Έλλη Αγριαγιαννάκη	30€	Κυριακίδου Δήμητρα	20€
Ευδοκία Μαύρου	20€	Παπαθωμάς Ιωάννης	20€

ΜΗΝΑΣ Ν. ΑΡΤΟΠΟΥΛΟΣ
 Ορθοπεδικός Χειρουργός
 Χειρουργός Κεφαλής & Τραχήλου

Επιστημονικός Συνεργάτης Γενικής Κλινικής & «Παιδών» ΜΗΤΕΡΑ

Νοσοκομείο: «ΜΗΤΕΡΑ»
 Τ: 210 6869403
 Κ: 6977 123446
 E: artminas@yahoo.gr

Ιατρείο: «ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΙΣΤΗ»
 Κρήτης 72, Νέα Ιωνία
 Τ: 210 2717066
 F: 210 2717924

Νίκος Βουλαλάς
 Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπευτής

Γ. Σισίνη 5, 115 28 Αθήνα
 (Σταθμός Μετρό: Μέγαρο Μουσικής)
 Τηλ.: 210 72 29 281
 Κιν.: 6976 111 450
 e-mail: nikolaosv@gmail.com

ΜΑΡΙΑ ΜΟΥΤΖΟΥΡΗ MSc
 ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

MSc in Manipulative Therapy
 in Coventry Uni., UK
 Πτυχιούχος ΤΕΙ ΛΑΜΙΑΣ

Θεραπείες και κατ'οίκον Τηλ.: 6977 073125

Άννα Π. Νάνου
ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΟΣ

Μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας
 Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας

ΙΑΤΡΕΙΟ: Λεωφ. Δημοκρατίας 39
 151 27, Μετσίτσια, Αθήνα

τηλ./fax: 210 80 30 554
 κιν.: 694 66 88 046
 e-mail: nanouanna@yahoo.gr

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Π. ΚΑΡΑΜΠΙΠΕΡΗΣ
 ΣΤΟΜΑΤΙΚΟΣ & ΓΝΑΘΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
University-Mannover, Germany

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
University-Mannover, Germany

ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ:
 ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ MSc, University-Mannover, Germany
 ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΣΤΟΜΑΤΟΣ, University-Mannover, Germany
 ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ LASER, Elisabeth Hospital, Berlin, Germany

ΙΣΟΓΕΙΟ Τηλ: 2100812865 www Implant-dentistry.org
 6979172665 www aesthetic-dentistry.org

Βασ. Σοφίας 121 Αθήνα

ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ Ε. ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 83 ΤΗΛ. 22510 28507
 ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΚΙΝ.: 6946 55 41 21
 e-mail: theodoridou_vicky@yahoo.gr

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Χ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 43 ΤΗΛ.: 210 67 49 912
 Κ. ΧΑΛΑΝΔΡΙ 152 31 ΚΙΝ.: 6974 987 842
 (Τος ΟΡΟΦΟΣ) kouloubi.aik@dsa.gr

www.lawoffice-ka.gr

• ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ •

ΠΛΑΣΤΙΚΑ - ΛΑΔΟΜΠΟΙΕΣ
 ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΙΩΤΕΛΗΣ

Φάρρων 14 - Δραπετσώνα
 Τηλ.: 210 4626.392 - Κιν.: 6972 392630

ΥΘΡΑΥΛΙΚΑ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
 ΚΑΥΣΤΗΡΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΗΣ

ΠΛΩΜΑΡΙ ΠΕΣΒΟΥ - ΚΙΝ.: 6946408202

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΜΙΚΡΟΔΕΜΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΠΑΤΕΡΜΗΣ

ΠΑΡΑΛΑΒΗ-ΠΑΡΑΔΟΣΗ
 ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΣΑΣ

ΠΛΩΜΑΡΙ-ΜΥΤΙΛΗΝΗ-ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ: 694 800 1201 - 697 25 31 289
 22520 31451 - 697 849 4007

Μεσιτικό Γραφείο

Σκάλα Ερεσού
Τ.Κ. 81105

Ερεσός

22 530 52 170

22 530 52 171

6947021559

Ελευθ. Βενιζέλου 21
Agora Center, 1ος όροφος

Μυτιλήνη

22 510 41 770

22 510 42 137

Αγορές - Πωλήσεις - Ενοικιάσεις - Αντιπαροχές
Ανακαινήσεις - Επισκευές - Κατασκευές
Νομική & Οικονομική Υποστήριξη

www.lesvosestate.gr contact@lesvosestate.gr

ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ

ΤΑ
ΜΑΝΙΑΤΙΚΑ

22520 32804 Πλωμάρι - Λέσβος

ΙΔΕΟ ΤΕΧΝΗ

τόσο φυσικό... σαν το αληθινό!!!

ΧΩΡΙΑΤΕΛΛΗ ΕΛΕΝΑ

διακοσμητικές & μονωτικές κατασκευές

ΚΟΜΜΗΝΙΑΚΗ 10 - 81100 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ.: 22510 40.212 - ΚΙΝ.: 6930 661468 - e-mail: idea_kai_technei@yahoo.gr

Για να μαθαίνετε τα νέα μας από το
internet επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας:

www.plomarion.com

**ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
ΟΛΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ**

ΣΕ ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ, ΠΛΑΚΑΚΙΑ
ΑΞΕΣΟΥΑΡ & ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ W.C.
ΑΠΟ ΤΟ 1950 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ: 2105240474

www.psaradellis.gr
e-mail: info@psaradellis.gr

ΑΘΗΝΑ • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΑΧΑΡΝΑΙ • ΚΡΗΤΗ • ΠΑΤΡΑ

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΑΛΔΕΛΗ

ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΗΣ

Πλωμάρι Λέσβου Τ. Κ. 81200

Τηλ/Fax: 22520 31711 Κιν: 6974 142661, 6932411563

www.lesvos-realestate.com e-mail: m-estate@otenet.gr

**Ειδησεογραφικό Blog από το Πλωμάρι
Τα Νέα του Πλωμαρίου Online**

www.plomarinews.gr

ΜΕΣΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ REAL ESTATE AGENCY

Αγάλιας Ευάγγελος
Αγάλιας Εμμανουήλ

Πλωμάρι Λέσβου
T.K. 81 200
www.realestate-plomari.com
Mail: admin@realestate-plomari.com

Τηλ. Γραφείου: 22520 32474
Fax Γραφείου: 22520 33054
Τηλ. Οικίας: 22520 32354
Κινητό: 6944 851862

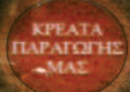
ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΩΜΑΔΕΛΛΗΣ Ο.Ε.
Παράδοση κατ' οίκον

Α. Δημοκρατίας 59 (έναντι εκκλησίας Ζωοδ. Πηγής), Μελίσινα
Τηλ.: 210-61.36.499, 210-80.47.010

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΤΥΡΑΝΗΣ
ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΗ
<<Άγιος Ιωάννης>>

6974658754
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ

ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ
ΣΚΟΡΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Αδειούχος Υδραυλικός
ΠΛΩΜΑΡΙ ΛΕΣΒΟΥ
Τηλ.: 22520 31418
• Κιν.: 6945458780

Ladies Club
Ελίνα & Ζωή Σκορδά

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ
Γυναικείο Αποτρίχωση Μανικιούρ
Ανδρικό Τεχνητά νύχια
Παιδικό Πεντικιούρ Τατουάζ
Extensions Τεχνητό Μαύρισμα

Πλωμάρι Τηλ.: 22520 33667

ΚΑΦΕ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
"Η Γωνιά του Πλάτανου"

Ζ. Γ. Σκορδά
Τηλ. 693 27 38 076

Στον Πλάτανο
ΠΛΩΜΑΡΙ - ΛΕΣΒΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Καρπούζη
Γραφικές τέχνες

εφημερίδες βιβλία περιοδικά ημερολόγια

Θεοδοσίου 23 & Πετρουπόλεως (Στάση Σιδήρη) Ίλιον
Τηλ. Fax: 210 2619003 - 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΟΥΖΟ
ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗ
ΠΟΤΟΠΟΙΪΑ
"ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ ΕΠΕ"

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1860

Πλωμάρι, 81200,
Λέσβος, Νησιά
ΒΑ Αιγαίου

Τηλ. 22520 32741
ή 22520 33300,
Fax: 22520 32231

me styl
ΕΝΤΥΠΑ - ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΑ - ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ - ΙΔΙΟΧΕΙΡΑ - ΡΟΥΧΑ

Ατελιέ Γραφικών Τεχνών / Υπεύθυνος Γ. Μουτζούρης

Καλό Καλοκαίρι

me styl
ατελιέ
γραφικών
τεχνών

Λογότυπο
Κάρτα
Εντύπο
Κατάλογος
Αφίσα
Αυτοκόλλητο
Επιγραφή
Προσκλητήριο
Ρούχο
Ιστοσελίδα

Εντύπα - Επιγραφές
Ιδιόχειρα προσκλητήρια
Ιστοσελίδες - Ρούχα

210 6641011
www.me-styl.gr
mestyl@yahoo.gr

Ι. Μεταξά 9, Παιανία - Τ. 210 6641011 / www.me-styl.gr